

ORSZÁGOS KÖZÉPISKOLAI TANÁREGYESÜLETI KÖZLÖNY

SZERKESZTI

Dr. HAJDU JÁNOS

LXXVIII. ÉVF.

1944.

SZEPTEMBER.

1. SZÁM.

MEGJELENIK
MINDEN HÓ ELSEJÉNKIADJA AZ ORSZÁGOS
KÖZÉPISKOLAI TANÁR-
EGYESÜLET. BUDAPEST
VIII, CSEPREGHY-UTCA 4.KIADÓHIVATAL: BUDAPEST
VIII, CSEPREGHY-UTCA 4.

TARTALOM.

EGYESÜLETÜNK tagjainak névsora.
HÍREK.
HALOTTAINK.
BEKÜLDÖTT KÖNYVEK.

1235/944

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület Tisztikara:

Elnök: *Bernolák Kálmán* ny. tanügyi főtanácsos-gimnáziumi igazgató (Bpest, XIV., Nürnberg-utca 26.)

Alelnökök: a) fővárosiak: *dr. vitéz Pálfi János* c. tanügyi főtanácsos, gimnáziumi igazgató; *Józsy Ferenc* tanügyi főtanácsos-gimnáziumi igazgató; *dr. Marcsek Tibor* c. gimnáziumi igazgató, tanár; b) vidékiek: *dr. Hoffer András* egyet. c. rk. tanár, gimnáziumi tanár; *Mrenna József* tanügyi főtanácsos-gimnáziumi igazgató; *Posch Károly* c. tanügyi főtanácsos-gimnáziumi igazgató, tanár; c) leányközépiskolai: *dr. Császár Károly* tanügyi főtanácsos-leánygimnáziumi igazgató.

Főtitkár: *Ujvári Pál* gimnáziumi tanár (Bpest, VIII., Csepreghy-u. 4; lakás: X., Előd-utca 2/b).

Titkár: *Dr. Hodinka László* gimnáziumi tanár (Bpest, VI., Benczur-utca 5).

Szerkesztő: *Dr. Hajdu János* c. gimnáziumi igazgató, tanár (Bpest, XIV., Mexikói-út 44. Tel.: 296-644).

Pénztáros *Tasnádi Karoly* gimnáziumi tanár (Bpest, VIII., Baross-utca 84. Tel.: 132-315).

Gondnok: *Dr. Ollé István* gimnáziumi tanár (Bpest, VIII., Csepreghy-u. 4. Tel.: 133-194.).

Ügyész: *Dr. Osvárh Ferenc* m. kir. kormányfőtanácsos, ügyvéd.

Ellenőr: *Novák Kálmán* gimnáziumi igazgató.

Az OKTE Segítő Alapjának ügyvezető elnöke: *Józsy Ferenc* fővárosi alelnökünk (Bpest, X., Körösi Csoma S.-út 28—34. Tel.: 148-329); főtitkára: *Ujvári Gyula* gimn. tanár (Bpest, XII., Istenhegyi-út 9/d); titkára: *Kovács Denes* gimn. tanár (VIII., Csepreghy-u. 4); pénztárosa: *Tasnády Károly* gimn. tanár, az OKTE pénztárosa (l. fent); ellenőre: *dr. vitéz Dengelegi Lajos* gimn. tanár.

Egyesületi ügyekben minden irat a főtitkárhoz címzendő. Kéziratokat, ismeretetésre szánt műveket, folyóirati cserepéldányokat a szerkesztő címére kell küldeni. — Az egyesület minden anyagi ügye, úgyszintén a lapkiadás dolga a pénztáros hatáskörébe tartozik.

A tisztikar minden szerdán 5—7-ig hivatalos órát tart az egyesület székházában (VIII., Csepreghy-u. 4, I. em.). Ezenkívül egy-egy tagja hétfőn és pénteken is 5—6-ig. — Telefonszám: 133-194.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny előfizetési díja évi 16 P; az Egyesület tagjainak tagsági díjuk fejében jár (évi 10 P, ebből 2 P a Tanárok Nevelőháza Alapja javára).

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület postatakarékpénztári csekkszám-lája: 5015 sz. A Tanárok Nevelőháza Alapja postatakarékpénztári csekkszámlája: 24.583. sz. Az OKTE Segítő Alapja postatakarékpénztári csekkszámlája: 45.481. sz.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület jóléti intézményei.

1. **Az Arpád-kollégium** a budapesti székházban (VIII., Csepreghy-u. 4.). Vidéki tanárok budapesti egyetemre járó gyermekei a kollégiumban havi 10 P-ért lakást, fűtést és világítást, havi 60 P-ért reggelit és vacsorát kapnak. A felvételt júniusban kell kérni a következő iskolai évre. Bővebb felvilágosítást *dr. Ollé István*, a tanári székház gondnoka ad.

2. **Vendégszobák** a székházban. A Budapestre utazó vidéki tanárok és családtagjaik előzetes bejelentés után tiszta és kényelmes szállást kaphatnak itt. A szoba díja személyenként a megszállás első éjjelére 3 P, minden további éjszakára 2 P. Szobát előjegyeztetni a székház gondnokánál lehet. Egy-egy vendég legfeljebb egy hétre igényelhet egyhuzamban vendégszobát.

3. **A batonjüredi üdülőház** kedvezményes üdülésre nyújt módot májustól októberig. Felvilágosítást az üdülőház gondnokától, *Konrád Ferenc*től (Budapest, I., Várfoke-utca 12.) lehet kapni.

4. **A mátrai üdülőház** július és augusztus hónapban 25%-os engedményt ad a napi panzió-árból (6 kétágyas szobában). Tájékoztatót a székház gondnoka ad.

5. **Az OKTE Segítő Alapja.** Tagja lehet minden egyesületi tag. Tagsági díj havi 2 P + 24 részletben fizethető 60 P belépési díj. A tagok házassági, születési, temetkezési segítyt kapnak; továbbá kölcsönben és rendkívüli segélyben is részesíthetők.

ORSZÁGOS KÖZÉPISKOLAI TANÁREGYESÜLETI KÖZLÖNY

SZERKESZTI: DR. HAJDU JÁNOS.

BUDAPEST XIV, Mexikói-út 44. Tel.: 296—644.

Egyesületünk tagjainak névsora.

(Folytatás.)

Kajdi László, Pécs	Kaszás Gyula, Zilah	Kárpáti Győző, Bp.
Kakassy János, Szat- márnémeti	Kaszás József, Nyíregy- háza	Kási Jenő, Jászberény
Kalcsán Mária, Zombor	Kaszás Vilmos dr., Bp.	Káspári János, Seps- szentgyörgy
Kalmár Anatolia, Bp. IV.	II.	Kásza Gábor, Bp. III.
Kalmár Elek, Bp.	Kaszó Dezső, Nvárd	Kecskés Anna dr., Bp.
Kalmár Ilona, Ujvidék	Katona Anna, Bp. XIV.	Kecskés István, Nkörös
Kalmár Jánosné, Nagy- szalonta	Katona Anna, Makó	Kecskés Tibor; Gyula
Kamarás Béla dr., Ka- posvár	Katona Ferenc, Sopron	Kedves J. András, Munkács
Kamenyitzky Árpád, Csíkszereda	Katona Jolán, Mezőtúr	Kegyes István, Nvárd
Kamondy Zoltán dr., Sopron	Katona Piroska, Ka- posvár	Keith Károly, Dömsöd
Kara Mihály, Ungvár	Kató Sándor dr., Győr	Kelemen András, Gyer- gyószentmiklós
Karácsony Sándor dr., Bp.	Kaufmanné Pék Bor- bála, Szfehérvár	Kelemen Aurélné, Bp. XIV.
Karádi László, Bp. V.	Kádár Antal, Eger	Kelemen Béla dr., Bp. V.
Kardeván Károly dr., Bp.	Kádár Árpád, Győr	Kelemen Gyuláné, Bp. XIV.
Kardos Fülöp, Losonc	Kádár Gyula, Mura- szombat	Kelemen Imre, Seps- szentgyörgy
Kardos László dr., Deb- recen	Kádár Tihamér, Nyír- egyháza	Kelemen István, Ko- lozsvár
Kardos Pál, Debrecen	Káli Albertin, Nvárd	Kelemen János, Kassa
Kardos Tibor dr., Bp. V.	Kállay Kálmán, Debrecen	Kelemen Krizosztom dr., Pannonhalma
Karl János dr., Kecse- mét	Kálmán Béla dr., Ér- sekújvár	Kelléry Lajos, Bp.
Karner Emilia, Nyír- egyháza	Kálmán Etelka, Szom- bathely	Kelp Gusztáv, Beszterce
Karsa Tamás, Hajdu- nánás	Kálmán János, Jászbe- rény	Kemenes Antal dr. Bp. X.
Karsay Emil, Eger	Kálmán Piroska, Bp. IV.	Kemény Ferenc Bp.
Karsay János, Székes- fehérvár	Kálmánchey Endre, Gyöng	Kendi Finály Gábor dr., Bp.
Kassai Ernő dr., Kassa	Kántor Lajos dr., Ko- lozsvár	Kengyel Miklós, Ka- posvár
Kassó Margit, Kőszeg	Káply Elemér, Bp. IV.	Kenyeresné dr. Főz- mayer Etelka, Bp. VI.
Kaszab Andor, Losonc	Károly Asztrik, Eger	Kerecsényi Dezső dr., Debrecen
	Kárpát M. Leonárda, Kolozsvár	

- Kerecsényi Gizella,
 Szombathely
 Kerecsényiné Karbach
 Mária dr., Kaposvár
 Kerekes György, Békés-
 késaba
 Kerékgyártó Árpád dr.,
 Bp.
 Keresztes Mária dr.,
 Muraszombat
 Keresztes Miklós, Bp.
 Keresztes Veronika,
 Szabadka
 Keresztesy Mária, Bp.
 II.
 Keresztély Ernő dr.,
 Szombathely
 Keresztury György,
 Szombathely
 Keresztury Kálmán,
 Szombathely
 Kereszty Jenő, Bp.
 VIII.
 Kerényi Dénes dr., Bp.
 VIII.
 Kerkai József dr.,
 Nagykároly
 Kertész Antal, Makó
 Keszei István dr., Szé-
 kesfehérvár
 Keve M. Adrienne, Ko-
 lozsvár
 Kékesy Antal, Érsek-
 újvár
 Kékesy János, Bp. III.
 Kékesyné Kerekes Er-
 zsébet, Érsekújvár
 Kélerné dr. Sényi Va-
 léria dr., Bp. VI.
 Kézdy Gyula, Nbánya
 Khell István, Székely-
 udvarhely
 Kilár István, Bp. XIV.
 Kilczér Gyula, Bp. VII.
 Killyényi Imre, Szé-
 kelykeresztúr
 Kincs Elek dr., Bp.
 VIII.
 Kinczler Gyula, Ungvár
 Király Dezső, Bp. X.
 Király István dr., Eger
 Király Jenő, Hajdubö-
 szörmény
 Király Jenő, Miskolc
 Király Róbert, Hajdu-
 böszörmény
 Király Rudolf, Bp.
 Király Uzor, Miskolc
 Királyné Csató Ilona,
 Székelyudvarhely.
- Kirner Dezső, Miskolc
 Kis Horváth Jenő,
 Szatmárnémeti
 Kisbán Emil dr., Bp.
 IV.
 Kisbenk Gizella, Szé-
 kesfehérvár
 Kiséry László dr.,
 Kassa
 Kiss Árpád dr., Debre-
 cen
 Kiss Árpád, Sepsiszent-
 györgy
 Kiss Ernő, Miskolc
 Kiss Gabriella, Szeged
 Kiss István, Kecskemét
 Kiss István, Mezőtúr
 Kiss István, Szabadka
 Kiss János, Kassa
 Kiss János, Nvárad
 Kiss Jenő, Újpest
 Kiss Jenő dr., Székes-
 fehérvár
 Kiss József, Debrecen
 Kondói Kiss József dr.,
 Bp. IX.
 Kiss Kálmán dr., Mis-
 kolc
 Kiss Kálmán, Kispeszt
 Kiss Károly Ernő,
 Szentgotthárd
 Kiss László dr., Nyí-
 regyháza
 Kiss László, Bp. VI.
 Kiss László, Bp. IX.
 Kiss László, Szeged
 Kiss Miklós dr., Deb-
 recen
 Kiss Olga, Szatmár-
 németi
 Kiss Sándor, Bp. IX.
 Kiss Sándor, Kisújszál-
 lás
 Kiss Teréz, Bp. VI.
 Klaniczay Sándor, Bp.
 VII.
 Klein Gyula, Kecskemét
 Klekner János, Mis-
 kolc
 Klenna Ádámné dr.,
 Óbecse
 Klenka János dr., Bp.
 VI.
 Klenner Aladár dr.,
 Érsekújvár
 Klész József, Szeged
 Klimkó Józsa, Szeged
 Kling Ádám dr., Ka-
 posvár
 Kmetyi Ferenc, Léva
- Kóborné Sáfrány Ilona,
 Újvidék
 Koch István dr., Bp.
 VII.
 Koch Nándor dr., Szé-
 kesfehérvár
 Kotsis M. Cecilia, Ko-
 lozsvár
 Kocsis Gyula, Szom-
 bathely
 Kocsis Károly, Eger
 Kocsis Lénárd dr.,
 Pannonhalma
 Koczab Frigyes dr.,
 Bp. VIII.
 Koczás Gyula dr., Bp.
 IX.
 Koczogh András dr., Bp.
 Koháry Béla, Nagysza-
 lonta
 Koháry Istvánné dr.,
 Győr
 Kollonay Zoltán, Sza-
 mosújvár
 Kollwentz Rezső, Deb-
 recen
 Kolozsvári Béla, Bp. IX.
 Komán Andor, Bp. VI.
 Komáromy Béla, Kis-
 kunhalas
 Kominyák János dr.,
 Kiskunfélegyháza
 Koncz Imre, Szabadka
 Koncz Rudolf, Kolozs-
 vár
 v. Kondor József,
 Szombathely
 Konrád Ferenc, Bp.
 Konsza Samu dr.,
 Sepsiszentgyörgy
 Kontros Endre, Ungvár
 Kónya Imre, Maros-
 vásárhely
 Kónya Sándor dr., Bp.
 IX.
 Kopányi Mária dr.,
 Debrecen
 Kopp Tibor dr., Bp.
 Koppe Etelka, Mező-
 túr
 Korber Ernő, Bp. I.
 Korcsmáros Iván,
 Dunaszerdahely
 Korenchy Lajos, Makó
 Koris Kálmán, Újpest
 Koritsánszky Kúbáss
 Aranka, Bp. VI.
 Kornya Sándor, Nagy-
 szalonta
 Korpás Ferenc, Bp.

- Korzenszky Eleonóra, Szolnok
 Kosinszky László, Zenta
 Kosztolányi Gusztáv, Bp.
 Kotsisch Cecília, Kolozsvár
 Kottay Ferenc, Szabadka
 Kottász József dr., Bp. X.
 Kovách Lászlóné dr., Nyiregyháza
 Ratnóti Kovács Árpádné, Szombathely
 Kovács Dénes, Bp. VI.
 Kovács Endre, Érsekújvár
 Kovács Erzsébet, Kolozsvár
 Kovács Ferenc, Kolozsvár
 Kovács Ferenc, Mátyásföld
 Kovács Géza, Zombor
 Kovács Gyula, Nagyszalonta
 Kovács Gyula, Pécs
 Kovács Jenő, Sopron
 Kovács Jenőné, Kaposvár
 Kovács József, Sümeg
 Kovács Kálmán, Bp.
 Kovács Klára, Bp. II.
 Kovács Lajos, Hajdúv. Kovács Lajos, Pápa
 nánás
 Kovács Lajos dr., Pápa
 Kovács Lajos dr., Debrecen
 Kovács László, Ballassagyarmat
 Kovács László, Nagyvárad
 ifj. Kovács László, Nagyvárad
 Kovács Margit, Kolozsvár (áll. gimn.)
 Kovács Margit, Kolozsvár (ref. lgimn.)
 Kovács Máté, Bp.
 Kovács Mihály, Kolozsvár
 H. Kovács Mihály, Miskolc
 Kovács Miklós, Bp. II.
 Kovács Sándor, Szombathely
 Kovács Tibor, Bp. X.
 Kovács Zoltán, Jász-
 apáti
 H. Kovács Zoltán, Kaposvár
 Kovácsné Katics Klára, Sopron
 Kovácsné Vashegyi Margit, Bp. XIV.
 Kovács-Sztrikó Zoltán, Újvidék
 Kovácsy Tibor, Dombóvár
 Kováts Arisztid, Pannonhalma
 Kováts Benedek, Marosvásárhely
 Kováts Gyula dr., Bp. VIII.
 Kováts József, Békés
 Kováts József, Jász-
 apáti
 Kováts Miklós, Ungvár
 Kovaly Béla, Komárom
 Kozlay Kálmán, Szekszárd
 Kozma Gabriella, Bp. IV.
 Kónya József, Debrecen
 Kónya Sándor dr., Bp. IX.
 Kósch János, Miskolc
 Köhalmi Sándor, Bp. VII.
 Köhalmi M. Szevér, Szilágysomlyó
 Kőkény Ferenc, Bp. X.
 Kómüves Géza dr., Sopron
 Könyves Edit, Bp. XIV.
 Körber Zoltán, Újvidék
 Körmendyné Simon Erzsébet, Kaposvár
 Körmöczy Gyula dr., Bp. IV.
 Környei Erzsébet, Zombor
 Környei Vilmos, Mohács
 Kövesi Lajos, Bp. v. Kőszegi Frigyes, Hajdúböszörmény
 Kővári Aladár, Kaposvár
 Krajcsovits Márton, Szabadka
 Krammer Jenő dr., Szeged
 Kratochfill Dezső dr., Bp. II.
 Kreselics Ilona, Szenc
 Kreiger Kornél, Bp.
 Kresznerics Gyula dr., Karcag
 Kreszta Teréz dr., Győr
 Krémusz Róbert, Sopron
 Kring Miklós dr., Bp.
 Kristóf Ilona, Kolozsv.
 Kriza Gyula, Kolozsv.
 Kronesz Ferenc, Bp.
 Krudy Mária dr., Bp. VI.
 Kubinyi Bertalan, Bp. IV.
 Kucséra Rezső, Bp.
 Kulcsár Gábor, Nyiregyháza
 Kuluncsich Andor, Szabadka
 Kumanov Bodizsár, Zombor
 Kun Ágota dr., Debrecen
 Kun Sándor dr., Debrecen
 Kunfalvy Rezső, Bp. II.
 Kunszeri Gyula dr., Bp. III.
 Kurucz György dr., Győr
 Kuthy Erzsébet, Békéscsaba
 Kuthy Zoltán, Szilágysomlyó
 Kühlbrandt Horst, Beszterce
 Kürti Mihály dr., Bp.
 Labdavszky János, Nagykálló
 Labóczy Aladár, Szombathely
 Labossa István, Szentgotthárd
 Labossa Lajos, Nyiregyháza
 Lacza Béla, Győr
 Ladányi Emil, Bp. VI.
 Ladócsy Károly, Bp. X.
 Ladomérszky Pál, Szatmárnémeti
 Lakatos Lászlóné dr., Újpest
 Laki Tibor, Bp. VII.
 Lakos Sándor dr., Zombor
 Lakner Sarolta, Szolnok
 Lampert János, Bp.

- Landt Gáborné, Kolozsvár
 Langhammer János, Székesfehérvár
 Lapos Árpád, Szenc
 Lauringer Ernő, Sopron
 Lazányi Endre, Dés
 Láng Ede, Miskolc
 Láng György, Kiskunfélegyháza
 Láng Károly, Beszterce
 Láng Kornélia, Eger
 Lányi Lajosné, Mezőtúr
 Láposyné dr. Medveczky Ilona, Mezőtúr
 László Géza, Debrecen
 László Imre, Csíkszereda
 László János, Kisújszállás
 László Tihamér, Kolozsvár
 László Vince dr., Baja
 Lázár József, Szekszárd
 Ledniczky Lajos, Kassa
 Legény János, Sopron
 Lehmann Magdolna, Nagyvárád
 Lehoczky Ilona, Eger
 Lehoczky József, Nagyszalonta
 Lehoczky Szöke Klára, Újvidék
 Leitner József, Sopron
 Lemle Rezső, Eger
 Lendvai Ernő, Kaposvár
 Lendvai István, Szentes
 Lendvai József, Kunszentmiklós
 Lengyel Jenő dr., Gyöngyös
 Lengyel Lajos dr., Bp. IX.
 Lengyel Miklós, Bp.
 Lengyel Sándor, Máramarosziget
 Lengyelné Koréh Rozália, Szatmárnémeti
 Lenkey Lajos, Bp. X.
 Lerner Károly, Kassa
 Lersch Ernő dr., Bp.
 Lesi Viktor dr., Jászberény
 Leszev Teodoziusz, Huszt
 Levius Ernő, Szarvas
 Lévius Ernő dr., Bp. VII.
 Lezsánszky Ferenc, Miskolc
 Léday Sándor, Kaposvár
 Lékai Lajos dr., Eger
 Létay Menyhért, Szekszárd
 Létics Péter, Újvidék
 Lévy Lajos dr., Székelyudvarhely
 Lineberger Márta, Zombor
 Linhardt Adél, Bp.
 Linzer Szilárd, Pannonhalma
 Littomeritzky János, Szeged
 Lontay Ilona, Óbecse
 Loparics Jolán, Huszt
 Loránth Mária dr., Bp. XIV.
 Losonczy Lajos, Bp. III.
 Lossányi Gyula, Nyiregyháza
 Lovas Rezső, Debrecen
 Lovas Sarolta, Bp. IV.
 Lóska Béla, Losonc
 Lóska Károly, Losonc
 Löbel Emma, Nkálló
 Lőcsei Antal, Kiskunfélegyháza
 Lőrík János, Újvidék
 Lőrincz Jenő dr., Bp. VI.
 Lőrinczi Ferenc, Kolozsvár
 Lőrinczi Zoltán, Kolozsvár
 Ludányi Béla, Gyöngyös
 Lukács Béla, Miskolc
 Lukács Gáspár dr., Mezőkövesd
 Lukátsy Gabriella, Máramarosziget
 Luksz József, Ipolyság
 Luttor Ignác, Bp. VII.
 Luz Ignác, Gyöngyös
 Machatsek Lucia dr., Sopron
 Macskássy Attila, Beszterce
 Madai Pál dr., Debrecen
 Madácsy László dr., Szeged
 Magassy Antal, Zombor
 Magi Ferenc, Hajdúnánás
 Magi Lajos, Hajdúnánás
 Magyar Ágnes, Bp. XIV.
 Magyar József dr., Makó
 Mahr Károly dr., Bp.
 Majer A. Iván, Zalaapáti
 Major Andor, Bp. III.
 v. Major Jenőné, Bp.
 Major József, Érsekújvár
 Majoros Béla, Debrecen
 Majtényi Károly, Süsmeg
 Makay Gusztáv dr., Bp. VIII.
 Malatinszky Vilma, Bp. IV.
 Manger Emil, Székesfehérvár
 Mantuano József, Sopron
 Marcsek Tibor dr., Bp. I.
 Marczinkó Andor, Bp.
 Marjai Dezső, Zombor
 Maros Istvánné, Mura-szombat
 Marót Artúr, Szentgotthárd
 Marót Rezső, Győr
 Marótiné Kutassy Mária, Érsekújvár
 Maróthy Ferenc, Bp. VIII.
 Marsóy Lujza, Bp. VIII.
 Martin Béla, Csíkszereda
 Martin János, Ungvár
 Martinkó András, Ungvár
 Martonos Lajos dr., Szenc
 Martonosy László, Kolozsvár
 Masznyik Zoltán, Bp. III.
 Masszy Ferenc, Pécs
 Matkovicsné dr. Horváth Mária, Sopron
 Matolayné László Emma, Bp. VI.

- Maurer Jenő, Bp. X.
 Mayer Mária, Szeged
 Mayer Móric, Pécs
 Mayer Péter, Cegléd
 Mayer Péter, Szekszárd
 Máczay Lajos, Nyíregyháza
 Mányoky Vilma, Bp.
 Márczy Béla, Miskolc
 Márczy Béláné, Miskolc
 Márffy Oszkár, Bp.
 Márkus Artúr dr., Cegléd
 Márkus Gábor dr., Bp.
 Márkus Jenő, Nyíregyháza
 Márkus Sándor, Huszt
 Márkusné Miklósy Ilona, Érsekújvár
 Márton István, Kolozsvár
 Márton Sámuel, Kolozsvár
 Mátéfia Mária, Debrecen
 Máthé Lajos, Bp.
 Máthé Szabó Magda, Kolozsvár
 Mátray Tibor, Kaposv.
 Meczner Lászlóné dr., Szolnok
 Medgyesi Natália, Bp. XIV.
 Medveczky Károly dr., Debrecen
 Meggyes Ede dr., Bp. X.
 Megyesi István dr., Bp. X.
 Megyery József, Bp. II.
 Megyery Olga, Máramarossziget
 Meilinger Dezső, Miskolc
 Meixl Péter, Kolozsv.
 Melich János dr., Bp.
 Mellau Márton, Debrecen
 Membrez Cecil, Újpest
 Mentz János, Szekszárd
 Merész Károly, Sopron
 Merklly Gizella, Mura-szombat
 Merő Béla, Ungvár
 Merva Vilmos, Pest-szenterzsébet
 Meskó Lajos, Kolozsv.
 Messik Béla dr., Bp. VIII.
- Mester Gábor dr., Kolozsvár
 Mester István dr., Debrecen
 Mester Istvánné dr., Debrecen
 Mezey Sándor dr., Mezőtúr
 Méhes Gyula dr., Bp.
 Mélykutiné Pertich Rózsa, Szeged
 Mészáros Margit, Győr
 Mészáros Mihály, Nyíregyháza
 Mészáros Vendel dr., Szolnok
 Mézes Lajos, Sümeg
 Michnay Rózsa, Bp. IV.
 Mígály Béla, Bp. VII.
 Mihályi Bálint, Losonc
 Mihályi Gyula, Székesfehérvár
 Mihályi Rózsa, Kolozsvár
 v. Mihóczy Rezső, Szentes
 Mika Anna, Bp. VIII.
 Mika Klára, Bp. VIII.
 Mikecs László, Kolozsvár
 Miklós József, Kolozsvár
 Miklósy Ferenc, Cegléd
 Miklóssy Kálmán, Bp. I.
 Mikola Sándor, Bp.
 Mikó Gábor dr., Kolozsvár
 Mikszáth Gyula, Győr
 Mikussay József, Nagyvárad
 Milinkovich Frigyes, Bp. I.
 Misángyi Ferenc, Dombóvár
 Misgan János, Naszód
 Miskolczy Ágostonné dr., Bp. II.
 Mithay Antal dr., Győr
 Mitnyán László dr., Bp. VII.
 Mitnyán Mihály, Székesfehérvár
 Módi Mihály dr., Kolozsvár
 Mogyoróssy Anna, Győr
 Mohácsy Endre, Hajdúnánás
 Moldován János, Zilah
 Molnár Benjamin, Pápa
- Molnár Endre, Óbecse
 Molnár Gyula dr., Székesfehérvár
 Molnár István, Székesfehérvár
 Molnár József, Debrecen
 Molnár József, Debrecen
 Molnár Lajos, Nvárad
 Molnár László, Jászberény
 Molnár Margit, Székelyudvarhely
 Molnár Pál dr., Máramarossziget
 Molnár Rózsa, Nyíregyháza
 Molnár Tibor, Mezőkövesd
 Molnár Zoltán dr., Ungvár
 Molter Károly, Marosvásárhely
 Móra János, Zalaegerszeg
 Moravcsik Gyula dr., Bp.
 Mórítz György dr., Bp. II.
 Morschl János, Nvárad
 Morvai Béla dr., Székesfehérvár
 Mosonyi Antal, Szentgotthárd
 Mosonyi Edit, Bp. VI.
 Motika Ida, Szeged
 Mottl R. Pál, Nvárad
 Mozga Zoltán, Balassagyarmat
 Mrenna József, Érsekújvár
 Mucsi József, Losonc
 Muhi Sándor, Dész
 Muhoray András, Bp. VI.
 v. Muray Endre, Székesfehérvár
 Muray Lipót, Szolnok
 Murányi Kálmán, Debrecen
 Musulin Béla, Szeged
 Muzsi Piroška dr., Szolnok
 Müller Angéla, Bp. XIV.
 Nagy Anna Kaposvár
 Nagy M. Anna, Kecskemét
 Nagy Antal, Hajduböszörmény
 Nagy Aranka, Miskolc
 Nagy Balázs, Bp. VII.

- Nagy Erzsébet dr., Bp. XIV.
 Nagy Ferenc, Bp. III.
 Nagy Ferenc dr., Bp. VIII.
 Nagy Géza, Kolozsvár
 Nagy Gyula, Dés
 Nagy Imre, Aszód
 Nagy János, Kispest
 Nagy János dr., Pécs
 Nagy Jenő dr., Debrecen
 Nagy Jenő, Kolozsvár
 Nagy Jenő dr., Kolozsvár
 K. Nagy József, Hajdúnánás
 Nagy József dr., Kolozsvár
 Nagy József, Szombat-hely
 Nagy Elemér, Ipolyság
 Nagy Endre, Sopron
 Nagy Ernő, Marosvhely
 Nagy Kálmán, Bp. X.
 Nagy Kálmán, Karcag
 Nagy Károly, Bp. III.
 Nagy László, Naszód
 Nagy Lászlóné, Naszód
 Nagy Margit, Békéscsaba
 Z. Nagy Margit, Szolnok
 Nagy Miklós, Szeghalom
 Nagy Ottó, Zilah
 Nagy Pál, Győr
 Nagy Rezső, Csík-szereda
 Nagy Sándor dr., Bp. VII.
 Nagy Sándor dr., Hódmezővásárhely
 Nagy Sándor, Ipolyság
 Nagy Sándor, Nvárad
 Nagy Tiborné dr., Kolozsvár
 Nagy Vilmosné, Ungvár
 Nagy Zoltán, Kolozsvár
 Nagyné Bacsó Erna, Szeged
 Nagyné Farkas Ilona, Szatmárnémeti
 Nagyajtói István, Szentes
 Natz Ferenc, Szeged
 v. Nábrády Mihály dr., Debrecen
 Nádas János, Bp. III.
 Nádas József, Komárom
 Nádasy József, Debrecen
 Nádaskay József, Kassa
 Nádor Jenő dr., Szarvas
 Nedeczei Jenő dr., Bp. VIII.
 Nelky István, Sopron
 Nemeckayné Paupert Gabriella, Szeged
 Nemes Károly, Bp. X.
 Nemes Paula, Győr
 Neukomm Gyula, Bp. VI.
 Nevelős Ágoston dr., Szolnok
 Néder Gyula, Bp. VI.
 Némedi Lajosné dr., Debrecen
 Németh Béla, Balassagyarmat
 Németh Béla, Bp. VI.
 Németh Dezső, Szentgothárd
 Németh István dr., Sopron
 Németh János, Mezőtúr
 Németh József, Felsőgöd
 Németh Lajos, Kaposvár
 Németh László, Mátyásföld
 Németh Pál, Mura-szombat
 Németh Sámuel dr., Sopron
 Németh Sára dr., Sopron
 Nikodémusz Antal, Hajduböszörmény
 Nikodémusz János, Hajdúnánás
 Novák Ivonne, Máramarossziget
 Novák Kálmán, Bp. VI.
 Novák M. Lukrécia, Érsekújvár
 Novák Sándor, Sárosp.
 ;Novák Vilmos, Zenta
 Novelly Elza, Bp. XIV.
 Nyársapáti Károly, Nagyvárad
 Nyáry Béla, Debrecen
 Nyiri Antal dr. Kolozsvár
 Nyiri Sándor, Békés
 Nyitrai Emil, Kecskemét
 Nyul József, Újvidék
 Oberle Alajos, Bp.
 Ócsay István, Munkács
 Ócsvár Géza, Eger
 Olajos István, Kolozsvár
 Olajos János, Kolozsvár
 Olajos Pál, Törökszentmiklós
 Oláh Károly, Kisújszállás
 Oláh Sándor, Miskolc
 Olbrich László, Lonsonc
 Ollexik Viktor, Makó
 Ollé István dr., Bp., VII.
 Oltai Rudolf, Eger
 Ondrus Ciril, Bp.
 Ónodi Pál, Kiskunfélegyháza
 Oppel Jenő dr., Cegléd
 Opra Benedek, Szilágyosmlyó
 Oravecz Károly, Sopron
 Orbán Ferenc, Bp. VI.
 Orbán István, Sárospatak
 Orbán Lajos, Bp. II.
 Orbán Magda, Kolozsvár
 Orosz Béla, Szenc
 Orosz István, Kassa
 Orosz Mihály, Hajduböszörmény
 Orosz Pál, Szabadka
 Ország József, Miskolc
 Osváth Gyula, Békés
 Osváth Ödön, Debrecen
 Osztián Kálmán, Kassa
 Ottó Ilona dr., Bp. VIII.
 Óváry Imre, Miskolc
 Óváry Zoltán dr., Miskolc
 Ölbey Erzsébet, Munkács
 Ördögh László, Debrecen
 Óry Zoltán, Mezőtúr
 Ósz Dénes, Kolozsvár
 Óveges István, Kiskunfélegyháza
 Paál Akos, Bp. IV.
 Paál Magda, Kolozsvár

- Paczoly István, Kiskúnhalas
 Pais Dezső dr., Bp.
 Pais Károly dr., Bp.
 Paizs József, Kiszvárd
 Palásti Béla, Kassa
 Palásti László, Szeged
 Palczer Károly, Nvárad
 Palkó István, Szombathely
 Pallós Ferenc, Bp. VIII.
 Palumby Gyula, Sáros-patak
 Pap Károly dr., Debrecen
 Pap Sámuel, Kolozsvár
 Pap Viktor, Kolozsvár
 Papp Antal, Kaposvár
 Papp Béla, Hajduböszörmény
 Papp Ferenc dr., Debrecen
 Papp Ferenc, Ungvár
 Papp Gyula, Kolozsvár
 Papp Hajnalka, Miskolc
 Papp Imre, Karcag
 Papp Imre, Kolozsvár
 Papp István dr., Gyöngyös
 Papp István, Hatvan
 Papp István, Miskolc
 Papp János dr., Bp. VIII.
 Papp János, Marosvásárhely
 Papp László, Mezőtúr
 Papp Margit, Bp. II.
 Papp Mózesné dr., Kolozsvár
 Papp Sándorné, Nagyvárad
 Papp Zoltán dr., Mezőkövesd
 Paragh László, Kunszentmiklós
 Partl Ernő, Jászapáti
 Pataki József, Csík-szereda
 Pataki Sámuel, Békéscsaba
 Patay Miklós, Szenc
 Patkós Aladár, Mezőtúr
 Patonay József, Bp. II.
 Patonay Sándor, Sopron
 Pauka Tibor dr., Kassa
 Páka Arnold, Szombathely
 Pál András, Kolozsvár
 T. Pálffy Endre, Naszód
 Pálfi Antal, Marosvásárhely
 Pálfi Ferenc, Csík-szereda
 v. Pálfi János dr., Budapest, I.
 Páll Ferenc, Jászapáti
 Páll Gyula, Nagykovács
 Páll Gyula, Naszód
 Páll Jenő, Bp. X.
 Pálmay Lenke, Miskolc
 Pálos Bernardin, Pécs
 Pálos Ferencné dr., Bp. V.
 Pálos Gyula, Bp. I.
 Pálosy László, Csík-szereda
 Pályi István, Mezőtúr
 Pándy Margit, Újpest
 Pányi Arnold, Kassa
 Pápai Antal dr., Szolnok
 Pápai István dr., Bp. VIII.
 Pápai Sándor dr., Hajduböszörmény
 Pápay Géza, Bp. XIV.
 Párkányi László, Makó
 Párkányi Norbert dr., Bp.
 Párkányi Norbertné dr., Bp. V.
 Pártay István, Bp. VI.
 Pásthly János, Kecskemét
 Pásztor János dr., Munkács
 Páti Ferenc dr., Kaposvár
 Pável Ágoston dr., Szombathely
 Pázmány Béla, Újpest
 Peér István dr., Hatvan
 Peiserné Nagy Gabriella, Nagyvárad
 Peja Győző dr., Máramaros-sziget
 Pelle Ilona, Szolnok
 Pelle Lászlóné dr., Bp. XIV.
 Pellei Emil, Ungvár
 Peller Mihályné, Sarkad
 Pelsőczy Szabó Józsefné dr., Bp., VIII.
 Penhavin Elemér, Szabadka
 Perjéssy Gyula dr., Naszód
 Peterdyné Matolesy Anna, Bp. XIV.
 Petényi Oszkárné, Győr
 Pethő István dr., Bp. IX.
 Petneházy Szabolcsné, Győr
 Petraskó László, Nyíregyháza
 Petrassevich Béla, Huszt
 Petrich Béla dr., Bp.
 Petrován Oszkár, Bp. VI.
 Ifj. Petrován Oszkár, Szombathely
 Petrovics Milán dr., Újvidék
 Petrusz István, Ungvár
 Petrusz János, Bp. IV.
 Petter Aranka, Bp. VIII.
 Petzina Endre, Bp. VI.
 Péch Aladár, Bp.
 Péchy Alán dr., Miskolc
 Péczely László dr., Dombóvár
 Péntes Antal, Bp. VIII.
 Péter Gyula dr., Bp. VIII.
 Péter Károly, Nyíregyháza
 Péter Lajos, Székelykeresztúr
 Péterdy Ottó dr., Bp. VII.
 Péterfia Zoltán, Orosháza
 Péterffy István, Kolozsvár
 Péterffy László, Debrecen
 Péteriné Jachini Anna, Kassa
 Pfiszter József, Misk.
 Pfiszterer Miklós dr., Bp. III.
 Pick György dr., Szamosújvár
 Pilhoffer Ida, Szatmárnémeti
 Pintér Lajos, Kaposvár
 Pintér Sándor, Érsekújvár
 Pintér Sándor, Gyöngyös
 Piritay István, Kvárda
 Piros Kálmán, Cegléd
 Pirocska Dezső, Bp. II.

- Pitroff Pál dr., Bp., VIII.
 Pitzl György, Losonc
 Podhorszky Győző, Miskolc
 Podrahiné Loykó Irén, Békéscsaba
 Pogány Erzsébet, Bp.
 Pogány Pál, Szentgotthárd
 Pokorny Alajos, Szabadka
 Polák Imre, Bp. V.
 Polányi Imre, Szatmárnémeti
 Polgár Endre, Szombathely
 Polgár János, Kiskunhalas
 v. Polgáry István dr., Bp. V.
 Pongrácz Alajos dr., Bp. IX.
 Pongrácz György, Szentgotthárd
 Pongrácz István, Szombathely
 Poór Sándor, Bp.
 Popovics Demeter, Huszt
 Popovics László, Munkács
 Poppé Béla, Bp. VII.
 Porcs Kálmán, Miskolc
 Porcs Sára, Miskolc
 Porcsalmy Zoltán, Újpest
 Pornai Gyula dr., Zalaegerszeg
 Posch Károly, Győr
 Póka Endre, Dés
 Póka Gyula, Bp. VIII.
 Pókos Ferenc, Debrecen
 Pólay Vilmos dr., Miskolc
 Póth István, Szabadka
 Pődör László, Miskolc
 Pösze Lajos, Debrecen
 Prager Jenő, Kisvárd
 Prikler Lajos dr., Kolozsvár
 Prónai Lajos dr., Bp.
 Pröhle Jenő, Sopron
 Puhf Ferenc dr., Győr
 Purmann Dezső, Dés
 Pusztay Rózsa, Érsekújvár
 Putnoky Sarolta, Kolozsvár
 Pünkösty Huba, Dés
 Rab István, Pápa
 Radetzky Jenő, Székesfehérvár
 Radich Elemér, Bp. VI.
 Radich Jolán dr., Máramarossziget
 Radics Ferenc, Bp. X.
 Radnai Rezső, Szombathely
 Radnainé Vámosy Ilona, Bp.
 Radvánszky József, Miskolc
 Radványi László, Bp. II.
 Raffai Szilárd, Szabadka
 Rajnavölgyi Géza dr., Bp. II.
 Raksányi Mária dr., Bp. VIII.
 Rakuscsinecz Ilona, Kolozsvár
 Rankay Jenő, Szatmárnémeti
 Raskó Kálmán Szarvas
 Ravasz Dezső dr., Nagyszalonta
 Ravasz János dr., Bp. IX.
 Rác Gábor, Sepsiszentgyörgy
 Rác István, Szilágyosmlyó
 Rác Jenőné dr., Debrecen
 Rác József, Nagyálló
 Rác Kálmán, Jászberény
 Rác Tibor, Zilah
 Rác Vilma, Bp. IV.
 Ráfáel Győzőné, Bp. VIII.
 Ránky Sándor, Bp.
 Rássy Paulin, Eger
 Regényi Sándor, Bp. VII.
 Remport Elek dr., Bp. VII.
 Rencz János dr., Székesfehérvár
 Renner János dr., Bp. VII.
 Rezessy Zoltán, Bp. IV.
 Rédei Rezső, Eger
 v. Rédey Gerő, Eger
 Rékai Béláné, Bp. II.
 Réthy Ferenc, Nvárad
 Réthy Jenő, Kaposvár
 v. Réz Henrik dr., Bp. VII.
 Rézler Ilona, Sopron
 Ricci Árpádné, Kolozsvár
 Riedl Ferenc dr., Bp. VII.
 Rimanóczy Géza, Léva
 Rimbás Viktor, Szamosújvár
 Ritter Sándor, Bp.
 Rohrer Károly, Kolozsvár
 Román Endre, Huszt
 Roósz József, Kolozsvár
 Rorák Imre, Cegléd
 Rotaridesz Andrea, Bp. VI.
 Rozgova Edit, Zombor
 Rozinszky Margit, Bp. VI.
 Róder Pál, Bp. VII.
 Rómich Amália, Szabadka
 Rónai Kálmán, Gyöngyös
 Rónay Kázmér, Bp. XIV.
 Róth Jenőné, Kőszeg
 Rózsa Anna, Bp. VIII.
 Rózsa József, Marosvásárhely
 Rózsa Kálmán, Bp. IX.
 Ruhmann Jenő dr., Sopron
 Ruhmann Kornélné dr., Nyíregyháza
 Runtágné Perényi Gizella, Székesfehérvár
 Rusvai Mihály, Kékestető
 Ruzicska László, Bp. VII.
 Sabján János, Sümeg
 Sajkás Ede, Kolozsvár
 Sajópál Delfina, Bp. XIV.
 Sajtos Imre, Kisújszállás
 Salamon Sándor, Kolozsvár
 Salca János, Nyíregyháza
 Sallai Anna, Székesfehérvár
 Saly Arnulf dr., Kőszeg

- Salyámosy Gyula, Pest-szentlőrinc
- Sanits Géza, Zalaegerszeg
- Sarkadi Elek, Csík-szereda
- Sarkadi Nagy János dr., Hajdúböszörmény
- Sauerborn Ilona, Zombor
- Ságh Károlyné, Kolozsvár
- Sági István dr., Bp.
- Sáhó János, Kiskunhalas
- Sándor Ferenc, Kolozsvár
- Sándor Ilona dr., Szolnok
- Sándor József, Hatvan
- Sándor Pál, Pápa
- Sándor Vince, Bp.
- v. Sándy Hugó, Bp. II.
- Sántha György, Kecskemét
- Sárayné dr. Sáray Gizella dr., Szombath.
- Sárdi János, Beszterce
- Sárkány József, Cegléd
- Sárközi Aladár, Mezőtúr
- Sárközy Elma, Sopron
- Schaller Róbert, Bp.
- Scharbert Armin dr., Nyíregyháza
- Schág Dániel, Sümeg
- Schäfer Mihály, Szabadka
- Scheitz Antal, Kecskemét
- Scheitz Emil, Bp. II.
- Schembek Elvira, Szolnok
- Schermann Ede, Mura-szombat
- Schidella István, Bp. VIII.
- Schilling Albert, Szentgotthárd
- Schmidt A. István, Bp. IX.
- Schnirtzné Scholtz Margit, Miskolc
- Scholtes Walter, Beszterce
- Schocket Ödön, Bp. IV.
- Schramka István, Szamosújvár
- Schuller Sándor, Sepsiszentgyörgy
- Schultz Irén dr., Bp. VIII.
- Schummer Szilárd, Szombathely
- Schüngerl Miklós, Sopron
- Schwartz Alajos, Kassa
- Schwirián József, Szekszárd
- Schwirián László, Karcag
- Sebes Gyula, Bp.
- Sebess József, Kolozsvár
- Sebessy Júlia, Kolozsvár
- Sebestyén Ferenc, Bp. VII.
- Seemann Ilona, Bp. VI.
- Segesváryné Kovács Margit, Miskolc
- Selmeczy Géza, Szarvas
- Selymes Ferenc, Makó
- Semetkay József, Kassa
- Semjén Gyula dr., Bp. VIII.
- Seplecan János, Naszód
- Seprődi László, Nvárad
- Séra László, Naszód
- Simay Ferenc, Kiskunfélegyháza
- Simon András, Jászberény
- Simon Béla dr., Nagyszalonta
- Simon Elemér, Kolozsvár
- Simon Károly, Bp.
- Simon Károly, Zombor
- v. Simon László, Bp.
- Simon László dr., Szombathely
- Simon Mihály, Zenta
- Simonffy Jenő dr., Csorna
- Simonkovich Imre, Szeged
- Simonfay Irén, Bp. VI.
- Sinay Ernő, Szilágyosmlyó
- Sinály Károly, Makó
- Sinkó Istvánné dr., Kolozsvár
- Sinkovich Gábor, Szabadka
- Sipos Ferenc, Mátyásföld
- Sipos Lajos dr., Losonc
- Sipos Mária, Debrecen
- Sipőtz Pál, Bp.
- Sirokay Zoltán, Ungvár
- Soltész Gyula, Szentcsanak
- Soltész Ilona, Huszt
- Solya János, Miskolc
- Solymos Vendel, Bp. VIII.
- Solymossy Zoltán, Dés
- Somfai Sándor, Bp. V.
- Somogyi Antal, Bp. VI.
- Somogyi Antalné, Bp. V.
- v. Somogyi Ferenc dr., Bp. XIV.
- Somogyi Irén Kaposvár
- Somogyi István, Szeged
- Somogyi Kálmán, Bp. V.
- Somogyiné Éva Anna, Miskolc
- Somogyvári Ferenc, Bp. III.
- Somorjay Ferenc, Bp.
- Somos Jenő dr., Bp. X.
- Somosi Károly, Jászberény
- Soós Adorján dr., Pápa
- Soós Mihály, Miskolc
- Soós Paula, Szeged
- Soós Sándor dr., Bp. VI.
- Soós Tamás, Kecskemét
- Sörös József, Munkács
- Spanner Géza, Sopron
- Stadtrucker Gyula, Dunaszerdahely
- Staibl Júlia, Bp. XIV.
- Starmann Béla dr., Rozsnyó
- Steidl József, Veszprém
- Steiner Katalin dr., Bp. IV.
- Steinhübel Ferenc, Huszt
- Steller Ignác dr., Máriaremete
- Steyrer Gyula, Bp. VIII.
- Stibrányi Gyula, Aszód
- Stimakovits László dr., Bp. I.
- Stock Károly, Újverbász
- Stoiber Ottó, Kiskunfélegyháza
- Stöll Fülöp, Tata

- Strada Ferenc, Bp. III.
Strambu Gergelyné, Kolozsvár
Strasser Sándor, Győr
Stuhlmann Patrik dr., Bp.
Sturcz Béla, Zombor
Sturcz Béláné, Zombor
Suba Géza, Munkács
Sujtó Béla, Újpest
Sulyok Efrém, Komárom
Surányi Károly, Szombathely
Suszter Oszkár, Zalaegerszeg
v. Sümeghy Ferenc, Bp.
Sütő József, Kiskunhalas
Svehla Antónia, Bp.
Svéda Pál dr., Bp. II.
Sykó Dezső, Bp. II.
Szabad Ferenc, Bp. VI.
Szabadi Béla dr., Bp. IX.
Szabados Gyula, Bp. VI.
Szabady Béla dr., Győr
Szabady Ervin, Bp.
Szabó Árpád, Kolozsv.
Szabó Bertalan, Nagykálló
Szabó Béla, Szeged
Szabó Béláné dr., Szeged
Szabó Dániel, Miskolc
Szabó Dezső dr., Debrecen
Szabó Dezső, Kolozsvár
Szabó Endre, Dés
Szabó M. Erika, Bp. XI.
Szabó Ernő dr., Sárospatak
Szabó Erzsébet dr., Miskolc
Szabó Erzsébet, Nagyszalonta
v. Szabó Ferenc, Marosvásárhely
Szabó Gábor, Bp.
Szabó Gyula, Sárospatak
Szabó István, Debrecen
v. Szabó István Andor, Bp. II.
Szabó Jenő, Karcag
Szabó Jenő, Miskolc
S. Szabó József, Cegléd
Szabó József, Debrecen
Szabó József, Kassa
Szabó József, Miskolc
Szabó József, Sepsiszentgyörgy
Szabó József, Sopron
Szabó Judit, Székelyudvarhely
Szabó Kálmán, Bp. II.
Szabó Kálmán, Sopron
Szabó Károly, Sárospatak
Szabó Lajos, Esztergom
v. Szabó Lajos, Marosvásárhely
Szabó László dr., Miskolc
Szabó László, Pécs
Szabó Márton dr., Debrecen
Szabó Mihály dr., Bp. VIII.
Szabó Mihály dr., Hajdúböszörmény
Szabó Mihály, Hajdúböszörmény
Szabó Pál Zoltán dr., Pécs
Szabó Richárd dr., Bp. XIV.
Szabó M. Terézia, Kolozsvár
v. Szabó Zoltán, Bp. II.
Szaboles Károly, Szarvas
Szaiber József, Bp. IV.
Szaif Márton, Tata
Szakállné dr. Úkrös Irén, Kolozsvár
Szalay Albin dr., Keszthely
Szalay György dr., Nagykálló
Szalay Károly, Bp. IX.
Szalay Károly, Kiskunhalas
Szalay László, Nagykőrös
Szalay Sándor, Nyíregyháza
Szalayné Bodolótzky Júlia, Pestszenterzsébet
Szalánczy Sámuel, Jászberény
Szalkay József, Szenc
Szalkay Mária, Bp. VI.
Szalma Imre, Érsekújvár
Szanyí István, Dombóvár
Szappanosné dr. Kiss Anna, Mezőtúr
Szarka Ernő, Bp. VII.
v. Szarka Géza dr. Székesfehérvár
Szarka Gyula dr., Újpest
Szarvas László, Szekszárd
Szathmáry Ákos, Debrecen
Szathmáry Jolán, Szatmárnémeti
Szathmáry Lajos, Pápa
Szauerborn Ilona, Zombor
Szántó Béla, Kolozsvár
Szász Árpád, Zilah
Szász Béla, Karcag
Szász István dr., Kolozsvár
Szász János, Szamosújvár
Szász Kálmán, Szilágyosmlyó
Szász Károly, Kisújszállás
Szászné dr. Martos Nóra dr., Bp. V.
Szávay Zoltán, Kassa
Szávayné Niertit Alice, Bp. VI.
Szegeczky Dezső dr., Bp.
Szegedi Tasziló, Bp.
Szegszárdy József dr., Bp. V.
Szeidl Jenő, Pécs
Szele Miklós, Debrecen
Szeleczky Mihály, Cegléd
Szeliánszky Ferenc dr., Léva
Szemerey Andor, Kecskemét
Szemerey Gergely, Kecskemét
Szemerényi Oszwaldné, Újpest
Szemkő Aladár, Bp.
Szende Mária, Sopron
Szenészi Gyula, Nyíregyháza
Szente Kornél dr., Sopron

- Szente László, Szek-szárd
 Szentgyörgyi Ede dr., Bp. I.
 Szentgyörgyi Edéné dr., Bp. VIII.
 Szentgyörgyi Ferenc, Székesfehérvár
 Szentgyörgyi László, Bp. I.
 Szentgyörgyvári Artúr dr., Bp. VI.
 Szentirmai Imréné dr., Bp. IV.
 Szentirmay Tibor, Mohács
 Szentkúti József, Szombathely
 Szentkúti Kornél dr., Ipolyság
 Szent-Iványi Albert, Bp.
 Szentmihályi Gyula dr., Bp.
 Szeőke Kálmán, Karcag
 Szepesdi Sándor, Bp. V.
 Szepesi Brunó, Cegléd
 Szepessy István, Bp.
 Szepesváry Béla, Munkács
 Szepsy József, Debrecen
 Szerecz Imre dr., Keszthely
 Szeremley Béla dr., Debrecen
 Szerető Géza, Bp. III.
 Szetey András, Bp. VIII.
 Székely András, Pítvaros
 Székely Endre, Zilah
 Székely János, Adánd
 Székely János, Kolozsvár
 Székely Jenő, Dés
 Székely József dr., Újpest
 Székely Károly, Bp. IV.
 Székely Zoltán, Sepsiszentgyörgy
 Székely Doby Zoltán, Bp. X.
 Székelyné dr. Benedek Ilona dr., Bp. VI.
 Szénfy Zoltán, Losonc
 Szép Ernő dr., Kecskemét
 Szép Gabriella, Muraszombat
 Szép Róbert, Balassagyarmat
 Szidarovszky János dr., Bp.
 Szigeti Gusztáv, Csik-szereda
 Szigeti Imréné dr., Kolozsvár
 Vitéz Szigetvári Károly, Bp. III.
 Szigetvári Magdolna, Érsekújvár
 Vitéz Szigetváry Ernő, Szenc
 Sziójgyártó László, Bp. IX.
 Sziij János, Mezőtúr
 Sziklai Aladár, Bp.
 Szikra Gyula, Miskolc
 Szikszay Pál, Nagykálló
 Szilágyi István, Gyöngy
 Szilágyi József, Szilágy-somlyó
 Szilágyi Vannay Ilona, Szombathely
 Szilárd Leó dr., Szeged
 Szimkó Elemér, Ungvár
 Szinte Ferenc, Nagyvárád
 Szira Béla, Bp. I.
 Szirbik Ferenc dr., Kecskemét
 Szlavicska Jakab, Zombor
 Szlávik Hermin, Máramarossziget
 Szokol Emil, Ungvár
 Szokolszky István, Rozsnyó
 Szomolányi József, Kolozsvár
 Szomolányi József, Léva
 Szomolnoki Gedeon, Bp. XI.
 Szondy György dr., Debrecen
 Szöcs Lajos, Hajdúnánás
 Szödényi Aranka, Bp. VIII.
 Szőke Balázs, Kisújszállás
 Szőke Ilona, Bp. IV.
 Szőke Ilona, Losonc
 Szöllősi Géza, Szentes
 Szöllősy Antal, Szilágy-somlyó
 Szőnyi Béla, Kolozsvár
 Szőnyi Pál dr., Losonc
 Vitéz Szőnyi Sándor dr., Miskolc
 Szőnyi Tibor, Szilágy-somlyó
 Szörényi Erzsébet, Szeged
 Szöts Ferenc, Székesfehérvár
 Sztankaninecz György, Munkács
 Sztankovits Józsefné, Győr
 Sztrihiszky Konstantin, Munkács
 Sztróka Piroska, Bp.
 Szuara Róbert, Ungvár
 Szuchovszky Bertalan, Nagyvárád
 Szulincák László, Ungvár
 Szücs Dezső, Pápa
 Szücs Lajos dr., Szeged
 Szücs Sándor, Kispeszt
 Szücs Stefánia, Sümeg
 Szüts István, Bp. II.
 Szüts Pál, Bp. VI.
 Takács Judit, Bp.
 Takács Andor, Bp. V.
 Takács Dénes, Bácsalmás
 H. Takács Ferenc, Zilah
 Takács István, Bp. XIV.
 Takács István, Újvidék
 Takács Lajos, Újpest
 Takács Tibor dr., Kisvárd
 Takáts Gyula dr., Kaposvár
 Takáts László, Bp. V.
 Takó János, Bp. X.
 Tamás Gyula, Dombóvár
 Tamás Viktor, Újpest
 Tankovics Katalin, Debrecen
 Tar Zoltán, Debrecen
 Tarján Imre dr., Pest-szentlőrinc
 Tarján Jenő dr., Bp. IX.
 Tarján Kristóf, Nagyvárád
 Tarnai László dr., Makó
 Tarnói Károly, Nagyvárád
 Tartia Margit, Bp. VIII.
 Tasnády Károly, Bp. X.
 Tass Kálmán, Miskolc

- Tatár Ferenc, Kolozsvár
 Tatár Géza, Zilah
 Tábornszky Ottó, Bp. II.
 Táci Szabó Győző, Kiskunhalas
 Tárca Bertalan, Kolozsvár
 Tárca Árpád, Sárospatak
 Tarkányi Ernőné, Szekszárd
 Tátray Barnabás, Nagyvárad
 Techert József dr., Bp. VIII.
 Gróf Teleki Árvédné, Kolozsvár
 Telkes Zsuzsanna dr., Mátyásföld
 Temesi Mátyás, Mezőkövesd
 Vitéz Temesy Győző dr., Bp. VIII.
 Temesváry Irma Mária, Bp. XIV.
 Tempfli Ferenc, Nagyvárad
 Terebes János, Szatmárnémeti
 Terjék László, Szeged
 Ternai Jenő, Gyöngyös
 Tettamanti Béla, Béla
 Thern László, Kassa
 Thomae Norbert, Beszterce
 Thorday Levente, Kolozsvár
 Vitéz Tiba István, Mezőtúr
 Tiboldi Tibor, Szolnok
 Tihanyi Ferenc, Kaposvár
 Timár József, Éberhard
 Timár József, Jászberény
 Timár Pálné, Bp.
 Timáry Márton, Hajdúböszörmény
 Timon Tivadar, Miskolc
 Tivadar István, Munkács
 Todorán József, Magyaróvár
 Tokay Lajos dr., Békés
 Tolvaly Erzsébet, Székelyudvarhely
 Tomor Béla, Bp. VIII.
 Tomory Aladár, Kaposvár
 Tompa Miklósné, Kolozsvár
 Tóth Antal, Sopron
 Tóth Aurél dr., Dombóvár
 Tóth Béla, Kiskunhalas
 Tóth Dezső, Hatvan
 Tóth Etelka, Debrecen
 Tóth Ferenc dr., Bp.
 Tóth Ferenc dr., Miskolc
 Tóth Géza dr., Bp. I.
 Tóth István, Kolozsvár
 Tóth István, Léva
 Tóth István Lajos, Nyíregyháza
 Tóth Jánosné dr., Bp. VI.
 Tóth József, Bp. XIV.
 K. Tóth József, Nagy-kőrös
 P. Tóth József, Nagy-kőrös
 Tóth Kálmán, Karcag
 Tóth Kálmán dr., Kisújszállás
 Tóth Kálmán, Miskolc
 Vitéz Tóth Kálmáné, Miskolc
 Tóth Károly dr., Székesfehérvár
 Tóth Lajos dr., Hajdúnánás
 Tóth Magda, Bp. XIV.
 Tóth Mária, Bp. VIII.
 Tóth Mária, Kolozsvár
 Tóth Miklós, Szabadka
 Tóth Lajos dr., Debrecen
 Tóth Lajosné dr., Bp.
 Tóth Pál László, Bp. II.
 Tóth Sándor, Dumaszerdahely
 Tóth Sándor, Pápa
 Tóth Szilveszter, Szatmárnémeti
 Tóth Tivadar dr., Pest-szentlőrinc
 Tökés Sándor, Karcag
 Tömlő Gyula, Dés
 Tömörkényi Rezső, Szarvas
 Tőrek Margit, Bp. IV.
 Törnár Ede, Muraszombat
 Törő Gábor, Kassa
 Török Anna, Szombathely
 Török Árpád, Kolozsvár
 Török Árpádné, Kolozsvár
 Török Lehel, Szenc
 Török Péter dr. Nagyvárad
 Török Sándor, Kolozsvár
 Török Zoltán, Kolozsvár
 Törös Béla dr., Bp. V.
 Törös László dr., Nagy-kőrös
 Trieber Ilona, Miskolc
 Trombitás Gyula dr., Bp. V.
 Tulogdy János dr., Kolozsvár
 Tunyoghy Mária, Nagyvárad
 Turányi Ferenc dr., Bp. VIII.
 Turchányi György, Munkács
 Turcsányi Erzsébet, Bp.
 Turi-Kovács Péter, Ungvár
 Turisz Vilma, Munkács
 Túrmezei László, Bp.
 Turóczy László, Békés
 Tüske Béla dr., Gyöngyös
 Tyma Lajos, Bp. V.
 Tyukoss Gyula, Bp. II.
 Udvardy Ágnes, Bp.
 Udvarhelyi Béla, Bp. V.
 Úitz Mátyás, Kolozsvár
 Újhelyi Sándor dr., Bp. VIII.
 Újvári Gyula, Bp. VI.
 Újvári Pál, Bp.
 Újvári Pálné, Bp. XIV.
 Újváry Jolán dr., Kaposvár
 Vitéz Újváry Lajos, Kassa
 Ulmanek Gyula, Gyöngyös
 Ulrich Ferenc, Kolozsvár
 Ungerné Asztalos Borbála, Szatmárnémeti
 Úr Márton, Debrecen
 Urbán Barnabás dr., Sárospatak
 Urbánné dr. Fodor Mária, Szombathely
 Uskert Kálmán, Tata
 Útóné Gyarmathy Piroska, Bp. VI.
 Üveges Petronella, Huszt

- Vadai Ferenc, Kisújszállás
 Vadász Bertalan, Salgótarján
 Vajda György, Jászberény
 Vajda László, Kisvárd
 Vajda Márton, Marosvásárhely
 Vajk Lajos, Bp. V.
 Vajda János, Kaposvár
 Vajna Judit, Székelyudvarhely
 Vajner Sarolta, Mezőtúr
 Vajtai István, Szeged
 Vajthó László dr., Bp. V.
 Vakarcs Kálmán, Szentgotthárd
 Valent József, Nyíregyháza
 Valentini Tiborné dr., Kolozsvár
 Valkovszky Erzsébet, Bp.
 Vanek Imre, Érsekújvár
 Varbóki István, Bp. XIV.
 Varga Árpád, Mura-szombat
 Varga Bennó, Eger
 Varga Dezső, Hódmezővásárhely
 Varga Gábor, Bp. VIII.
 Varga Imre dr., Jászberény
 Varga István, Sümeg
 Varga János, Kisvárd
 Varga Jenő, Kiskunhalas
 Varga József, Miskolc
 Varga Károly dr., Bp. XIV.
 Varga Lajosné dr., Nagyvárad
 Varga László, Nyíregyháza
 Varga László, Pápa
 Varga Szilárdné dr., Győr
 Varga Zsigmond, Debrecen
 Vargha István dr., Szombathely
 Varsányi Imre, Losonc
 Vas Károly, Érsekújvár
 Vasas Mihály, Békéscsaba
 Vasáry Dániel, Bp. VIII.
 Vasáry Lipót dr., Dombóvár
 Vass Albertné dr., Kolozsvár
 Vass Gizella, Kolozsvár
 Vass Henrietta dr., Szeged
 Vasskó Erzsébet, Zombor
 Vasvári Károly, Mátyásföld
 Vasteleki Jenő, Léva
 Vaszkó Ákos, Bp. VI.
 Vági Károly, Óbecse
 Vályi Péter, Bp. I.
 Vámszer Gyula, Kolozsvár
 Ványi Ferenc dr., Bp. II.
 Várady Erzsébet dr., Bp. II.
 Várady Kálmán, Újvidék
 Várady Lajos, Mezőtúr
 Várady Zoltán dr., Bp. IX.
 Várhíró József, Nagykároly
 Várdai Béla dr., Bp.
 Várhelyi Margit, Máramarossziget
 Váróné Csató Gabriella, Székelyudvarhely
 Vásárhelyi Károly, Pápa
 Vásárhelyi Pál, Csongrád
 Vekerdy Béla dr., Debrecen
 Velkey János, Cegléd
 Venglártsik Ferenc, Mezőkövesd
 Vereckei Sarolta, Zenta
 Veress Lászlóné dr., Bp. IV.
 Verénd József, Óbecse
 Vitéz Veszprémy Dezső, Bp.
 Veszprémy Jenő, Kassa
 Vetéssy Géza dr., Kecskemét
 Vécsey Zoltán dr., Pestszenterzsébet
 Véges István, Bp. X.
 Végh István, Pécs
 Végh László, Békés
 Vékony Géza, Jászberény
 Vértes Ilona, Sopron
 Vértesi Géza, Kisvárd
 Vicsay Ibolya, Székelyudvarhely
 Vid Józsefné dr., Zombor
 Vidacs Aladár dr., Bp.
 Vidacs Júlia dr., Szeged
 Vikár Erzsébet, Újpest
 Vikár István, Zombor
 Villányi Ignác, Bp.
 Vincze János, Újpest
 Virágh Rózsa dr., Újpest
 Virányi Elemér dr., Bp. I.
 Vitályos Erzsébet, Kolozsvár
 Vizsolyi Gyula, Bp. VIII.
 Vladár Mária, Bp. IV.
 Vonház Antal, Nagyvárad
 Vozáry Katalin dr., Győr
 Völgyi Piroska, Sopron
 Vörös István dr., Bp. IV.
 Vörös István, Kolozsvár
 Vörös István dr., Szolnok
 Vrabely Agaphia, Huszt
 Vujsz János, Bp.
 Wager Atanáz, Eger
 Wagner József dr., Bp.
 Wald Leó Árpád, Munkács
 Waldapfel József dr., Bp.
 Walder Vilma, Bp. VI.
 Wallacher László, Szekszárd
 Wallich Oszkár, Debrecen
 Walterné Fenyvesi Anna, Zombor
 Weiszer Gyula, Nyíregyháza
 Weiszer Gyuláné, Nyíregyháza
 Wenk Endre, Bp. I.
 Weress Margit, Székelyudvarhely
 Wiedner Mária, Nagykároly
 Wild Frigyes dr., Marosvásárhely
 Willer József dr., Székesfehérvár
 Windisch István, Bp. V.
 Winter András, Szolnok
 Xantus János, Kolozsvár
 Zaboliné Schnitzl Erzsébet dr., Szeged
 Zachár Emil dr., Bp. VI.

Zalay József, Győr	Zelenik Sarolta, Kaposvár	Zoltay László, Kőszeg
Zambra Szidónia dr., Bp.	Zelenka Árpád, Miskolc	Zoltán Etelka, Kolozsvár
Vitéz Zatskó Gyula, Miskolc	Zelenka Margit dr., Bp. IV.	Zombory János dr., Bp.
Zavilla Viktor, Salgótarján	Zeller Tibor dr., Bp. VII.	Zoványi Ilona, Bp.
Zayzon Ferenc, Bp.	Zentai Károly, Bp. X.	Zsadányi Nagy Árpád, Nagyszalonta
Zádorné Karvas Etelka, Szeged	Vitéz Zerinváry János, Bonyhád	Zsadányi Nagy Árpád, Nagyvárad
Záhony Béla dr., Békéscsaba	Zékány Gyula, Bp. I.	Zsádon László, Pápa
Záhorszky Oszkár, Szentgotthárd	Zibolen Endre dr., Bp. VIII.	Zsigmond Ferenc dr., Kúnhegyes
Zámory Ferenc, Bp. II.	Zigány Miklós, Bp. X.	Zsolnai Vilmos, Nyíregyháza
Závodszy Ferenc dr., Szolnok	Zika István, Szabadka	Zsótér Gábor, Dés
Závodszy Gusztáv, Nagyvárad	Zimmer Frigyes dr., Sopron	Zsulyevich Nóra, Csík-szereda
	Zobory Istvánné, Bp. XIV.	Zsuppán László, Miskolc
		Zubán Márta, Makó
		Zwijckl Pál, Magyaróvár

Tisztelettel kérjük tagtársainkat, szíveskedjenek az esetleges változásokat nyilvántartásunk kiegészítése és helyesbítése céljából titkárságunkkal és a pénztárossal közölni.

Tasunády Károly
pénztáros.

HÍREK.

Megjelent Egyesületünk kiadásában, a *Pedagógiai Szakkönyvek* 9. köteteként dr. Bence István tanulmányi felügyelő-tanártársunk tollából „*A magyar nyelv és irodalom tanítása*“ c. munka. Tagjaink 20 P helyett 50%-os kedvezménnyel 10 P-ért kaphatják meg, október 1-éig kivételesen 8 P-ért. Megrendelhető a pénztárosnál (VIII., Csepregy-u. 4.).

Kinevezés és címadohányozás. Magyarország Kormányzója a vallás-és közoktatásügyi miniszteri teendők ideiglenes ellátásával megbízott m. kir. igazságszolgáltatásügyi miniszter előterjesztésére dr. *Damjanovich Lajos* miniszteri osztályfőnöki címmel és jelleggel felruházott miniszteri tanácsost miniszteri osztályfőnöké, *Ottó László* miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri osztálytanácsost miniszteri tanácsossá, dr. *Farkas László* miniszteri osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri titkárt miniszteri osztálytanácsossá kinevezni; dr. *Molnár Andor* és dr. *Pusztai János* miniszteri tanácsosoknak a miniszteri osztályfőnöki címet és jelleget, dr. *vitéz Nagy Iván* és *Zábrák Dénes* miniszteri tanácsosi címmel felruházott miniszteri osztálytanácsosoknak a miniszteri tanácsosi jelleget, dr. *Takács Menyhért* miniszteri osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget, *vitéz Erőss Arisztid* miniszteri titkárnak a miniszteri osztálytanácsosi címet és jelleget adományozni; dr. *Lőrincz Lajos* szatmárnémeti állami (királyi katolikus) gimnáziumi, *Neidenbach Emil* központi szolgálatra beosztott állami gimnáziumi, *Faludi Ferenc* tanügyi főtanácsos, gimnáziumi igazgatói címmel felruházott hatvani állami gimnáziumi és *Osttián Kálmán* kassai állami leánygimnáziumi igazgatókat tanügyi főtanácsos; gimnáziumi igazgatóvá, az V. fizetési osztályba, *Pálffy Endre* naszói állami román tanítási nyelvű gimnáziumi, *Csapó Jenő* ipolysági állami gimnáziumi, *Cserapes Gyula* beregszászi állami gimnáziumi és *Ópra Benedek*

szilágysomlyói állami gimnáziumi igazgatókat a VI. fizetési osztályba, *dr. Erdélyi Pál* szabadkai állami gimnáziumi, *Szóllósy Géza* szentesi állami gimnáziumi, *Gallé László* óbecsei-állami gimnáziumi és *Bakos Tibor* újvidéki állami gimnáziumi rendes tanárokat, megbízott igazgatókat gimnáziumi igazgatóvá, a VII. fizetési osztályba; *dr. Nedeczey Jenő* egyetemi magántanárt, gimnáziumi igazgatói címmel felruházott budapesti állami gyakorló-gimnáziumi tanárt az V. fizetési osztályba, *Harsányi Sándor* gimnáziumi igazgatói címmel felruházott miskolci királyi katolikus gimnáziumi rendes tanárt állami gimnáziumi rendes tanárrá, az V. fizetési osztályba kinevezni; *dr. Rajnavölgyi Géza* budapesti II. ker. állami Mátyás király gimnáziumi igazgatónak, *Geszti Lajosnak*, a vallás- és közoktatásügyi miniszter^{um} oktatófilm-kirendeltsége vezetésével megbízott állami gimnáziumi igazgatónak, *Hencz István* gimnáziumi igazgatói címmel felruházott budapesti állami gyakorló-gimnáziumi tanárnak, *dr. Helle Ferenc* budapesti németbirodalmi iskolához szolgálatra beosztott gimnáziumi igazgatói címmel felruházott állami gimnáziumi rendes tanárnak és *Péter Lajos* székelykeresztúri unitárius gimnáziumi igazgatónak a tanügyi főtanácsos, gimnáziumi igazgatói címet, *Bundschuh Ottó* budapesti állami gyakorló-gimnáziumi tanárnak, *Balás Géza* balassagyarmati, *Valent István* szolnoki, *Busák Béla* budapesti I. ker. állami Verböczy István, *dr. Ollé István* budapesti VII. ker. állami Madách Imre gimnáziumi rendes tanárnak, *dr. Soós Paula* szegedi állami leánygimnáziumi rendes tanárnak, tanulóotthoni megbízott igazgatónak, *Szűcs Dezső* pápai református gimnáziumi rendes tanárnak és *Palotai Irén* budapesti ciszterci-rendi gimnáziumi rendes tanárnak a gimnáziumi igazgatói címet adományozni méltóztatott.

Magyarország Kormányzója a vallás- és közoktatásügyi miniszteri teendők ideiglenes ellátásával megbízott m. kir. igazságügyminiszter előterjesztésére *dr. Szolga Ferenc* székelykeresztúri unitárius gimnáziumi rendes tanárnak a tanügyi főtanácsosi gimnáziumi igazgatói címet adományozni; *dr. Létics Péter* újvidéki állami szerb tanítási nyelvű gimnáziumi rendes tanárt az 1943. évi január hó 1. napjától számított hatállyal az állami középiskolai és a velük egy tekintet alá eső többi tanár részére megállapított és a VI. fizetési osztály 3. fokozatának megfelelő 10. fizetési fokozatba; *Kóhalmi Mihály* szegedi igazgatói címmel felruházott szilágysomlyói állami gimnáziumi rendes tanárt 1940. évi július hó 1. napjától számított hatállyal az állami középiskolai és a velük egy tekintet alá eső többi tanár részére megállapított és a VI. fizetési osztály 1. fokozatának megfelelő 12. fizetési fokozatba, *Kaminszky László* nagyszalontai állami gimnáziumi rendes tanárt 1941. évi július hó 1. napjától számított hatállyal az állami középiskolai és a velük egy tekintet alá eső többi tanár részére megállapított és a VI. fizetési osztály 3. fokozatának megfelelő 10. fizetési fokozatba előléptetni méltóztatott.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter *dr. Biró Sándor* kolozsvári és *Szathmáry Lajos* pápai ref. gimnáziumi rendes tanárokat, továbbá *Darázs Erzsébet* szegedi m. kir. középiskolai tanárvizsgáló bizottsághoz szolgálattételre beosztott állami tanítóképző-intézeti rendes tanárt és *vitéz Litkey György* okl. középiskolai, ócsai állami polgári iskolai rendes tanárt, *dr. Möbius Izabella* budapestvidéki tankerületi kir. főigazgatóságához szolgálattételre beosztott és *Kirchner Gyula* budapesti V. ker. állami Berzsényi Dániel gimnáziumi helyettes tanárokat az állami gimnáziumi tanárok létszámába rendes tanárokká kinevezte.

Magántanári képesítés.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter *dr. Alexits György* okl. középiskolai tanárnak a Magyar Királyi József Nádor műegyetem gépész-és vegyészmérnöki karán az „Ortogonalis függvények“ című tárgy körből egyetemi magántanárrá történt képesítését jóváhagyólag tudomásul vette és a nevezettet ebben a minőségében megerősítette.

HALOTTAINK.

† **Kelemen Béla** ny. főreáliskolai igazgató, c. tankerületi főigazgató, a kiváló nyelvész és nyelvhelyességi író, a híres német szótár szerkesztője, élete 80-ik esztendejében elhunyt.

† **Lovik Kálmán**, a bonyhádi evangélikus gimnázium tanára és a diákotthon vezetője, 59 éves korában, katonai szolgálatának teljesítése közben, meghalt.

† **Vozáry Miksa** ny. áll. leánygimnáziumi igazgató, a löcsei áll. leánygimnázium utolsó magyar igazgatója, 73 éves korában Szegeden meghalt.

BEKÜLDÖTT KÖNYVEK.

Dr. Bence István: A magyar nyelv és irodalom tanítása. Bp., 1944. — Népművelők Könyvtára. Kiadja a M. Kir. Országos Iskolánkívüli Népművelési Intézet. I. k. A népművelők munkaközössége felé. II. k. Hankiss János: A népművelő kis kalauza. I. Alapvetés. Bp., 1944. III. k. Kilián Zoltán: Rádiós népművelés. Bp., 1944. IV. k. Vidacs Aladár: A film és a népművelés. Bp., 1944. V. k. Dömötör Sándor (összeáll.): Kedvet virágoztató magyar népmesék. Sz. Weress Jolán: Magyar asszony házatája. Bp., 1944. — Balogh István: Rajztanítás. Bp., 1944. — Fehér Géza: Magyarító szójegyzék. Bp., 1944.

A szerkesztésért és kiadásért felelős : Dr. HAJDU JÁNOS.

45.422. — Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. (Felelős: Thiering Richárd.)

TAGTÁRSAINK KÖNYVKIRAKATA.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület kiadásában, a Vallás- és közoktatásügyi minisztérium támogatásával megjelennek a

PEDAGÓGIAI SZAKKÖNYVEK.

Szerkeszti: dr. Dékány István egyetemi ny. r. tanár.

Még kaphatók:

1. köt. **Pedagógiai elvek.** (Bevezetés a nevelői gondolkodásba.)
Írta: dr. Dékány István egyet. ny. r. tanár. 2. lényegesen bővített kiadás. 128 l. .... Ára 3'60 P
- 2/a. köt. **Az oktatás elmélete.** Írta: dr. Prohászka Lajos egyet. ny. r. tanár. 244 l. .... Ára 9— P
8. köt. **Elemi mennyiségtan magasabb szempontból.** Írta: dr. Verness Pál egyet. c. ny. rk. tanár. 179 l. .... Ára 20— P
9. köt. **A magyar nyelv és irodalom tanítása.** Írta: dr. Bence István gimn. tanár, tanulmányi felügyelő. 143 l. .... Ára 20— P

Egyesületünk tagjai az egyes köteteket 50%-os, a 8-at, a mennyiség-tani szedés drágasága miatt, 25%-os engedménnyel kapják s a pénz beküldésével csekklaapon rendelhetik meg a Középiskolai Tanáregyesület pénztárosánál, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 4.

MACHER REZSŐ

SPORTÁRU SZAKÜZLETE

Csak: IV., VÁROSHÁZ-UTCA 8.

(Vármegyházával szemben.) Tel.: 184-525.

Tennis, football, kézilabda, atletikai, vívás, hockey, box, turisztika, télisportcikkék tornaszerek stb. ♦ Sportfelszerelési cikkek nagy raktára ♦ Tennis racket húrozó műhely

D Ö R E N B É L A

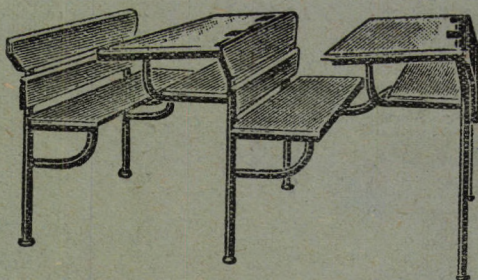
iskola-, óvoda- és tornatermi berendezések gyára

Budapest XIII, Dévényi-út 20-22

Alapítottatott 1891

*

Korszerű
törhetetlen
csőpadok

ÁRJEGYZÉK, KÖLTSÉGVETÉS INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Telefon: 490-767, 298-409

KORSZERŰ TANSZEREK ÉS TANTERMI BERENDEZÉSEK

MARXTON

MARX FERENC

MŰSZAKI ÉS KINOTECHNIKAI SZAKÜZLET

BUDAPEST V,

VÁCI-ÚT 18.

TELEFON: 122-110.

525.

ORSZÁGOS KÖZÉPISKOLAI
TANÁREGYESÜLETI
KÖZLÖNY

SZERKESZTI

Dr. HAJDU JÁNOS

LXXVIII. ÉVF.

1944.

OKTÓBER.

2. SZÁM.

M E G J E L E N I K
M I N D E N H Ó E L S E J É N

KIADJA AZ ORSZÁGOS
KÖZÉPISKOLAI TANÁR-
EGYESÜLET. BUDAPEST
VIII, CSEPREGHY-UTCA 4.

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST
VIII, CSEPREGHY-UTCA 4.

TARTALOM.

Ember István: Metafizika és lélekfor-
málás.

HÍREK

HALOTTAINK.

KÖNYVSZEMLE. *Kiss Arpád, Kovács Máté* (szerk.): Magyarságtudomány és nemzetnevelés. (*Techert József*) — *Wesselényi Miklós:* Szózat a magyar és szláv nemzetiség ügyében. (*Lám Frigyes*.) — *Vietorisz József:* Sónajok hídján. (*Kardeván Károly*.) — *Kristóf György:* A kolozsvári m. kir. Ferenc József Tudományegyetem Magyar Irodalomtörténeti Intézetének könyvtára. (*Lovas Rózsa*.) — Honvédeink az új „Hadak útján”. (*Németh Béla*.)

1235/344

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület Tisztikara:

Elnök: Bernolák Kálmán ny. tanügyi főtanácsos-gimnáziumi igazgató (Bpest, XIV., Nürnberg-utca 26.)

Alelnökök: a) fővárosiak: dr. vitéz Pálfi János c. tanügyi főtanácsos, gimnáziumi igazgató; Józsy Ferenc tanügyi főtanácsos-gimnáziumi igazgató; dr. Marcsek Tibor c. gimnáziumi igazgató, tanár; b) vidékiek: dr. Hoffer András egyet. c. rk. tanár, gimnáziumi tanár; Mrenna József tanügyi főtanácsos-gimnáziumi igazgató; Posch Károly c. tanügyi főtanácsos-gimnáziumi igazgató, tanár; c) leányközépfiskolai: dr. Császár Károly tanügyi főtanácsos-leánygimnáziumi igazgató.

Főtítká: Ujvári Pál gimnáziumi tanár (Bpest, VIII., Csepregy-u. 4; lakás: X., Előd-utca 2/b).

Títká: Dr. Hodinka László gimnáziumi tanár (Bpest, VI., Benczur-utca 5).
Szerkesztő: Dr. Hajdu János c. gimnáziumi igazgató, tanár (Bpest, XIV., Mexikói-út 44. Tel.: 296-644).

Pénztáros: Tasnády Károly gimnáziumi tanár (Bpest, VIII., Baross-utca 84. Tel.: 132-315).

Gondnok: Dr. Ollé István gimnáziumi tanár (Bpest, VIII., Csepregy-u. 4. Tel.: 133-194.).

Ügyész: Dr. Osváth Ferenc m. kir. kormányfőtanácsos, ügyvéd.

Ellenőr: Novák Kálmán gimnáziumi igazgató.

Az OKTE Segítő Alapjának ügyvezető elnöke: Józsy Ferenc fővárosi alelnökünk (Bpest, X., Körösi Csoma S.-út 28-34. Tel.: 148-329); főtítká: Ujvári Gyula gimn. tanár (Bpest, XII., Istenhegyi-út 9/d); titká: Kovács Dénes gimn. tanár (VIII., Csepregy-u. 4); pénztárosa: Tasnády Károly gimn. tanár, az OKTE pénztárosa (l. fent); ellenőre: dr. vitéz Dengelegi Lajos gimn. tanár.

Egyesületi ügyekben minden irat a főtítkához címzendő. Kéziratokat, ismertetésre szánt műveket, folyóirati cserepéldányokat a szerkesztő címére kell küldeni. — Az egyesület minden anyagi ügye, úgyszintén a lapkiadás dolga a pénztáros hatáskörébe tartozik.

A tisztikar minden szerdán 5—7-ig hivatalos órát tart az egyesület székházában (VIII., Csepregy-u. 4, I. em.). Ezenkívül egy-egy tagja hétfőn és pénteken is 5—6-ig. — Telefonszám: 133-194.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny előfizetési díja évi 16 P; az Egyesület tagjainak tagsági díjuk fejében jár (évi 10 P, ebből 2 P a Tanárok Nevelőháza Alapja javára).

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület postatakarékpénztári csekk számlája: 5015 sz. A Tanárok Nevelőháza Alapja postatakarékpénztári csekk számlája: 24.583. sz. Az OKTE Segítő Alapja postatakarékpénztári csekk számlája: 45.481. sz.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület jóléti intézményei.

1. Az **Árpád-kollégium** a budapesti székházban (VIII., Csepregy-u. 4.). Vidéki tanárok budapesti egyetemre járó gyermekei a kollégiumban havi 10 P-ért lakást, fűtést és világitást, havi 60 P-ért reggelit és vacsorát kapnak. A felvételt júniusban kell kérni a következő iskolai évre. Bővebb felvilágosítást dr. Ollé István, a tanári székház gondnoka ad.

2. **Vendégszobák** a székházban. A Budapestre utazó vidéki tanárok és családtagjaik előzetes bejelentés után tiszta és kényelmes szállást kaphatnak itt. A szoba díja személyenként a megszállás első éjjelére 3 P, minden további éjtszakára 2 P. Szobát előjegyeztetni a székház gondnokánál lehet. Egy-egy vendég legfeljebb egy hétre igényelhet egyhuzamban vendégszobát.

3. A **balatonfüredi üdülőház** kedvezményes üdülésre nyújt módot májustól októberig. Felvilágosítást az üdülőház gondnokától, Konrád Ferentől (Budapest, I., Várfook-utca 12.) lehet kapni.

4. A **mátrai üdülőház** július és augusztus hónapban 25%-os engedményt ad a napi panzió-árból (6 kétágyas szobában). Tájékoztatót a székház gondnoka ad.

5. Az **OKTE Segítő Alapja**. Tagja lehet minden egyesületi tag. Tagsági díj havi 2 P + 24 részletben fizethető 60 P belépési díj. A tagok házassági, születési, temetkezési segélyt kapnak; továbbá kölcsönben és rendkívüli segélyben is részesíthetők.

ORSZÁGOS KÖZÉPISKOLAI TANÁREGYESÜLETI KÖZLÖNY

SZERKESZTI: DR. HAJDU JÁNOS.

BUDAPEST XIV, Mexikói-út 44. Tel.: 296—644.

Metafizika és lélekformálás.

Az emberiség nagy válságának idején, amikor szilárdnak látszó értékrendszerek omlanak össze, ösztönszerűleg keressük a feleletet az egyént és a valóságot összefűző hol, honnan és hová kérdésére. A mindennapi élet rendjében lepergő munka bizonytalanná válik és arra készítt, hogy önmagunk felé emelkedve a metafizika végső szemszögéből vizsgáljuk nevelő munkánk természetét és benső lényegét. A nevelés és tanítás azonban ilyen módon értékrendszerünk csúcsára kerül, hiszen lelkeknek egymásba fonódása és egy magasabb világrend létébe vetett hitén épül fel. A magasabb világrend a szép, jó és igaz abszolút értékrendszerének, időnkivüli normájának, végtelenbe vesző, de lelküinktől elválaszthatatlan valósága. A nevelés az élet útvesztőjébe került fiatal léleknek céltudatos irányítása és formálása, Szent Ágoston szavaival élve, egy metafizikai valóság, a Civitas Dei befogadására. A tanítás viszont annak az útvonalnak a bejárása, amelyen át a bensőnkben fokozatosan kibontakozó isteni szikra megvilágítja a környező természeti és társadalmi valóság rejtett összefüggéseit és ezzel, ha végtelen hosszú idő után is, de urává teszi annak. Amikor nevelünk és tanítunk, ilyen módon a lelket körülzáró anyagtól szabadulunk és mind önmagunkat, mind a reánk bízott ifjú lelkeket önmagunk felé emeljük. Az ember, tragédiájának sötét szakadékokba vezető útján, a XX. században a legmélységesebb kataklizmába zuhant bele. A pusztulásnak ebben a démonikus lehelletében a magyar tanár ereje végső megfeszítésével küzd az élet közvetlen valóságáért, nemcsak a katedrán, hanem a hártéren is. Az igazi tanári lélekből azonban csak akkor áradhat ki szuggesztív hit és bizalom tanítványai felé, ha időnként ő maga is reálép az élet végső valósága felé vezető útra. Ez az út nehezen járható, de könnyebbé lesz, ha biztos vezetőt követhetünk rajta. Ilyennek kínálkozik a nagy magyar gondolkodó, *Pauler Akos*, akinek személyisége és élete tökéletes harmóniában olvadt össze. Gyökeréig élte át a múlandó lét és a személyes öntudat viszonyának tragikumát és az önmegváltás tényét abban látta, hogy emberi és isteni törvények részesévé lehetett. Mohón kereste az élet végső értelmét, szárnyalva emelkedett a szünet nélkül vál-

tozó jelenségvilág felé és úgy érezte, hogy életének minden szakában magával ragadta az isteni közelségben teljesítendő szolgálat varázsa. Így lesz filozófussá annak ősi, démoni értelmében, kibontakozó szellemmé, amely legyőzi a testet és csupán megnyilatkozásának eszközévé teszi. Munkássága így egyéniségének megfelelően metafizikai jellegűvé válik nemcsak kéziratban maradt és hagyatékából kiadott *Metafizikájában*, hanem Bevezetésében, Logikájában, avagy Liszt Ferencről írott kis tanulmányában is. Művét* oly értékek összessége alkotja, amelyek elsősorban a lélekformálásnak királyi hivatását teljesítő tanárság útját vannak hivatva megvilágítani. A Metafizika a lét és valóság végső problémáját foglalja magában. Minden, ami a tapasztalással közös, filmszerű változást mutat, de éppen a szakadatlan változás bizonyítja, hogy vannak a valóságban változatlan mozzanatok is. Ilyen elsősorban a szüntelen változást konstatáló alany, mert ha nem, úgy nem volna olyan szilárd pont, amelyhez viszonyítva mondhatnánk valamit keletkezőnek vagy elmúlónak. A végtelenbe széthulló erőkkkel szemben így bontakozik ki a valóság állandó szerkezetének tudata. A világ egységes, elemeiben összefüggő, osztályokba tagozódó rendszert alkot. Bizonyosságát a logikai alapelvek, az azonosság, az összefüggés és osztályozás hatalmas pillérei adják meg, amelyeknek szükségképi érvényét közvetlenül ismerjük meg, mint tárgyi evidenciát. A valóság tehát két részre oszlik: a platon-i ideáknak megfelelő időtlen igazságtartalomra, a pauleri logizmákra és az időben létező egyes valóságokra. Az ideák viszont végső fokon egy legfőbb végső ideára mutatnak, amely alapja és előfeltétele minden más ideának. Így alakul ki az önértékek világa, amelyeknek valósága önmagukban van és amelyekhez viszonyítva ismerhetjük meg csupán a valóságot változóknak és múlandóknak. A változó relativum tehát feltételezi az abszolútumot, mert csupán egymáshoz viszonyítva képzelhetők el. A pauleri Metafizika így az evidencia élményében megnyilvánuló és az érvényességgel azonos végső valóság megragadása, először lényegében, majd a megismerésben és az erkölcsi bizonyosságban. Mindazt, amit Platon, Aristoteles és a középkori egyházatyák a nagy skolasztikusokon át Lotzéig és a modern Spannig a végső valóság felé törekvő gondolatban megalkottak, mindazt kristálytisztan egységbe olvasztva éljük át újból a nagy magyar gondolkodó szellemének tüzeiben. Az abszolútum lényegét vizsgálva, ragyogó gondolatmenetben bontakozik ki az a bizonyosság, hogy ez csak egy lehet, mert ha két abszolútum volna, ezek az összefüggés elvénél fogva egymással bizonyos viszonyba kerülnének, vagyis egymást korlátoznák, és így csupán relativumok lehetnének. Az abszolútum azonban nemcsak egy, hanem egyszerű is. Ami ugyanis részekből áll, vagyis összetett, annak van további előfeltétele, ami a részeket egyesíti. Az abszolútum azonban végső előfeltétel és így nem állhat részekből. Ha így van, akkor viszont nem lehet térbeli dolog, azaz anyag, amely a végtelenig osztható és így a részekből való függőséget képviseli. De nem lehet lelki valóság sem, mert minden valóság már az által, hogy változik — mástól való függő-

* Pauler Ákos: *Metafizika*. Bpest, 1938. M. Tud. Akad. V. ö.; Szkladyányi Mária: *Pauler Ákos életművészete*. Bpest, 1938.

ségét mutatja. Az abszolútum tehát sem lelki, sem anyagi valóságnak nem mondható. Ez azonban természetes is, mert mindkettőre, a testi és lelki valóságnak előfeltétele. Így egy harmadik léttartalommal kell bírnia, amelyet Pauler a világot meghatározó szellemnek nevez. A végső valóság tehát nemcsak más, hanem másféle is, mint a világ. Kapcsolatnak azonban mégis kell lenni közöttük, hiszen ennek hiánya teljes agnoszticizmusra vezetne Istennel szemben. A megoldás abbna áll, hogy a relativum utal az abszolútumra és ez már közös határozmányokat tételvez fel Isten és a világ között. A közös határozmányokat a logikai alapelvek érvényessége jelenti. A mindenség végső struktúrája így megragadó erővel bontakozik ki, hogy teljessé váljék az Érvényességgel azonos ideák világában. Az abszolútum mint mindennek, úgy végső előfeltétele az ideák világának is, amelyek augusztinusi értelemben Isten örök gondolatai. A megismerési aktus elemzésében Pauler a kanti analitikus és szintetikus ítéletekkel szemben kimutat olyan ítéleteket is, amelyek bár nem tér és időbeli tartalmakat kapcsoltak össze, mégis ismeretgyarapítók azáltal, hogy felismerjük benne a logikai érvényesség előfeltételeit. Ilyen tér és idővel ki nem fejezhető tartalom a logikában az érvényesség, az etikában és esztétikában az értékek világa, a metafizikában a lét egyetemes attributumai. Ezt az ítéletfajt a kanti ítéletekkel szemben autothelikus ítéletnek nevezi. A folyamatot Platon és Augustinus is felismerte; nem más ez, mint a bennük öntudatlanul lapangó ismereteknek az öntudat síkjába emelése. A megismert nem szemléleti tartalmat tehát megpillantjuk, mintegy reáébredünk (egersis) mint tudattartalmunk logikai előzményére. Az egersisnek a bergsoni intuícióval és a wundti appercepcióval való összetevése gyökereiben tisztázza az autotelikus ismeretgyarapító ítélet lényegét, amely a tapasztalattól független megismerés irányára mutat. Így az abszolútum fogalmához sem juthatunk más úton el, hiszen véges elemekből nem lehet semmi módon a végtelent megismerni, csakis fordítva, mert csupán a végtelenhez viszonyítva állapíthatjuk meg a véges lényegét. A relativum ismeretének tehát az abszolútum, a világ ismeretének Isten ismerete a logikai előfeltétele. A legvégső megismerést tehát az abszolútum teszi lehetővé azáltal, hogy az abszolút mozzanatok mint apriori ismeretek már öntudatlanul is megvannak a tudatban, hogy ráébredés útján valóságos ismeretté váljanak. A vallási és filozófiai élmény végső egységét érezteti meg nagy gondolkodónk, amikor reámutat az abszolútum lényegének megismerhetlen voltára. Így azt mint ismeretlent ismerjük fel, tehát csak létének evidenciáját ragadhatjuk meg, de lényegét nem. Így lesz az abszolútum — Istenléte — minden bizonyosság végső forrása. Etikái értékrendszerében az abszolútumnak az erkölcsi bizonyosságban való megnyilvánulását látja meg Pauler. A gondolatmenet itt is kristálytiszta, világos, a vonalvezetés biztosan tör a célra és szuggesztív erővel ragad magával. Nyugtalan, minden értékbázist megingató korunkban elsősorban a lélekformáló tanárra és rajta keresztül az életcél kereső ifjúságra kellene hatásának kisugározni. Az ember értékelő lény, az értékelés értékközpontok alkotása, ez viszont csak az önértékhez viszonyítva történhetik meg, amellyel mérjük a dolgokat. Az önérték nem a léthez, hanem a lényeghez

tartozik, tehát időn kívül álló — örök. A való világgal mint megvalósítandó feladat, mint annak eszménye lép kapcsolatba. Az értékfelismeréssel együtt járó felelősségtudat tehát már igazi erkölcsi motívum, nem mint tisztán sokrateszi értékbelátás, hanem a kanti imperatívusszal párosult aristotelesi erkölcsi érzület. Az erkölcsi magatartás így hivatástudattal párosul és pillanatnyi létünket az örökkévalóság síkjára emeli. Ennek alapján az élethivatások logikai rangsora, az összes értékek végső előfeltételét alkotó abszolútumhoz való kapcsolatától függ. Így áll első helyen a pap és a filozófus, majd a tudós, aki az igazat, a nevelő, aki a jót és a művész, aki szépet szolgálja. Minden egyéb munkakör csak arra szolgál, hogy ezeknek a legmagasabb élethivatásoknak gyakorlását lehetővé tegye. Ebben az etikai világrendben az erény valóban nem lehet más, mint Isten szolgálata. Erre az útra kegyelmi élmény útján juthatunk el, hiszen az abszolútum és relatívum kapcsolata nem a kauzalitás, hanem az örök újjéteremtés viszonya, amelyet megelőző okokból nem lehet levezetni. Az ifjú lélek belső vívódására könnyebben adhat feleletet az a hivatását mélyen átérző tanár, aki ezt a végtelenbe világító pauleri fejezetet elolvassa. A műalkotásban abban nyilvánul meg az abszolútum, hogy az esztétikai tárgyban metafizikumot és az értékfölöttinek sejtelmét éljük át. Az esztétikum felszabadító hatását a valóságától Plotinostól Kantig és Schopenhauerig minden nagy gondolkodó észrevette. Pauler kiegészíti ezt, amikor megállapítja, hogy az örökkévalót nemesak a tárgyban, hanem önmagamban is felfedezem, amikor az esztétikai magatartásban, önmagamban örökítem meg az örök, önzetlen, lényegmegragadó és alkotó szeretetet. Így nemesak az igazságban és jóságban, de a szépségben is megsejtjük Istent. A Metafizika olvasása közben egy a végtelen felé szárnyaló lélek bontakozik ki előttünk. Szuggesztív hatása magával ragad, megtisztít és alkalmassá tesz arra, hogy másokat is hasonló útra vezessünk, neveljünk.

Ember István dr.

HÍREK.

Magyarország kormányzója dr. Antal István, a vallás- és közoktatásügyi miniszteri teendők ellátásával megbízott m. kir. igazságügyminisztert állásától saját kérelmére felmentette és m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterré **Rakovszky Iván dr.** m. kir. titkos tanácsost, a M. Kir. Közigazgatási Bíróság elnökét nevezte ki.

Új miniszterünk rendkívül súlyos viszonyok közt veszi át a vallás- és művelődésügy irányítását. Ma legfőbb feladatunk — mint ő maga is hangsúlyozta bemutatkozó beszédében — „menteni a menthetőt, ... harcolni a nemzet kulturális birtokállományáért és ezer akadályon keresztül biztosítani a jövő nemzedék szellemi, erkölcsi és testi fejlődését, az ősi magyar kultúra és lelkiség szellemében“.

Ehhez a nehéz és sorsdöntő munkához a magyar gimnáziumi tanárság erőt, kitartást és sikert kíván új vezetőjének.

Új főigazgató. Magyarország Kormányzója a vallás- és közoktatásügyi miniszteri teendők ideiglenes ellátásával megbízott m. kir. igazságügyminiszter előterjesztésére *dr. Kún Sándor* debreceni református kollégiumi gimnáziumi igazgatót a debreceni tanterület királyi főigazgatójává kinevezni méltóztatott.

Tanári kinevezések. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter *Boda Fiore* kolozsvári állami leánygimnáziumi helyettes tanárt az állami gimnáziumi tanárok létszámába rendes tanárrá, *dr. Kiss Gyula* okl. középiskolai tanárt, a kaposvári állami gimnáziumhoz szolgálattételre való egyidejű beosztása mellett állami gimnáziumi helyettes tanárrá kinevezte.

Budapest székesfőváros polgármestere *Faiudi Szilárd*, *Bernolák Jenőné Hlavaty Erzsébet*, *Névery Ilona* és *dr. Hardy Laura* h. tanárokat ideiglenes tanárokká kinevezte.

Magántanári képzés megerősítése. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter *dr. Kovács Lajos* ref. leánygimnáziumi tanárnak a Magyar Királyi Horthy Miklós Tudományegyetem matematikai és természettudományi karán „A földtörténet középkora (mezozoikum)“ c. tárgykörből egyetemi magántanárrá történt kinevezését jóváhagyólag tudomásul vette és a nevezettet ebben a minőségében megerősítette.

HALOTTAINK.

† **Irsy-Irsik József** nyug. gimnáziumi igazgató élete 76. évében elhunyt.

† **Nyársapáti Károly**, a nagyváradi áll. Szent László-gimnázium r. tanára 33 éves korában meghalt.

KÖNYVSZEMLE.

Kiss Árpád — Kovács Máté (szerk.): Magyarságtudomány és nemzetnevelés. Debreceni Könyvek kiadása, 1944.

Szellemi életünk utolsó másfél évtizedére bizonyára a magyarságismeret nagy fellendülése a legjellemzőbb. Kutattuk létünk biztosítékait és akadályait, tudatosítottuk sajátosságainkat, irtogattuk a balvéleményeket; e mellett pedig egyre azt vizsgáltuk, hogyan tehetnők velejégig magyarrá, öncélúvá sok téren ál-magyarrá lett életünket, és hogyan igazolhatnók ennek a jellegzetesen magyar életnek a jogait, értékeit a „népek hazája, nagyvilág“ előtt.

A debreceni nyári egyetem előadói is nagyrészt efféle kérdésekről szóltak hallgatóikhoz. Az élőszót azonban a tér, és az idő korlátai gyengítik; azért most utólag *Kiss Árpád* és *Kovács Máté* sajtó alá rendezett egy kötetnyi tanulmányt, és így biztosította a nagyobb elterjedést — és az ezzel járó ellenőrzést. „A mélyebb magyarságigénynek és szélesebb magyarságismeretnek nemzetnevelésünkben is központi helyet kell biztosítani“ — mondja az előszó, s ez a szempont adja meg egyben az anyag egységét is. Az előadók tehát részben a magyarságkutatás újabb eredményeiről, mai önszemléletünkről közölnek az oktatásban is használható összefoglalásokat, részben meg a magyar célú és szellemű nevelés kérdéseit vitatják meg.

Igy *Balogh Béla* „A magyarságkutatás antropológiai eredményei“ címen írt világos, szép értekezést. (Kár, hogy a környező népekbe olvadt magyar fajtaelemekről nem szólhatott.) Ismeretlenebb tájak felé vezet *Boda István* tanulmánya: „A magyar lélek alapformái és természetes fejlődéslehetőségei“. Az elvi kérdések tisztázása után érdekes, nehéz fajtaléktani vizsgálatokat tár elénk; folytatásukat a szerkesztők a kiadvány következő kötetében ígérik. Nevelésünk — és nemzeti életünk — mai céljait *Kiss Árpádnak* „Nevelés magyarul Európában“ c. fejtegetése ebben jelöli meg: az izzig-vérig magyar rétegek megerősítése és egycélú munkája, megerősítésüknek idegennyelvű honfitársaink jogaival való összeegyeztetése s a faji alapú európai nacionalizmusnak a magyar haza fogalmához illő átalakítása. *Karácsony Sándor* is a „Magyar nevelés“-ről szól: hogyan vált idegenné iskolázásunk, hogyan hasadt úri (= idegen) és népi (= magyar) rétegre a XVII. században műveltségünk, mint határozza meg a nevelő és a nevelt magyar viszonyulása a helyes magyar nevelést. Közvetlenül is felhasználhatjuk a gimnáziumi tanításban *Bárcezi Géza* „Nyelvünk magyarsága“ c. remekbekészült értekezését. Mérlegre veti anyanyelvi oktatásunk mai gyenge eredményét, aztán pedig sorra veszi az okvetlen megtanítandó anyagot. Legérdekesebb része erre felel: miben áll nyelvünk magyarsága? — s ez egyben szép példája a komoly nyelvkaraktológának. (A cikk 3. sorában álló III. nyilván tollhiba IV. helyett.) Sok hasznos gyakorlati tanácsot és példát közöl *Kovács Máté* is „Magyarságismeret és irodalmi nevelés“ c. tanulmányában. *Mendöl Tibor* azt vizsgálja, „miféle tényezők milyen mértékben járultak ahhoz, hogy a Kárpátmedence nyerstájai helyén ma különböző mértékben fejlett, sajátos jellegű kultúrtájait találunk“. Népi műveltségünk megértéséért és megbecsüléséért írja *Molnár József* „Népismeret — önismeret“ c. cikkét. *Molnár C. Pál* az újabb magyar képzőművészetnek az egyetemes művészeti életben való helyét keresi. Német és olasz művelődési kapcsolatainknak aránylag ismertebb anyagát *Némédi Lajos* és *Váradi Imre* foglalja össze, s befejezésül a debreceni nyári egyetem egyik irányítója, *Hankiss János* igazolja kultúránk töretlen és mindig időszerű voltát. Örömmel és érdeklődéssel várjuk ennek a gazdag, változatos tartalmú, igaz magyar könyvnek a folytatását. *Techert József dr.*

Wesselényi Miklós: Szózat a magyar és szláv nemzetiség ügyében. Sajtó alá rendezte és jegyzetekkel ellátta *Gál István*. I—II. kötet. 174 és 164 lap. Minerva Kiadás, Kolozsvár. (Erdélyi Ritkaságok 12. és 13. szám. 1944.)

Kísértetiesen aktuális a „messzelátó vak“ Wesselényinek könyve, az az 1843-ban megjelent *Szózat*, mert, amit prófétai éleslátása megjósolt, az döbbenetes pontossággal beteljesedett. Bekövetkezett az 1848-iki ellentét hazánk és az uralkodóház között, amely mind a kettőnek csak ártalmára lehetett, bekövetkezett Poroszország győzelme és Ausztria kiszorulása a német szövetségből; megalakultak a török járom alól felszabadult román, szerb, bolgár államok; létrejött a megjósolt francia-orosz szövetség; eljött a világháború; valóra vált Ausztria felbomlása, Magyarország megcsonkulása és Horvátország elszakadása; a Felvidék, a Bánát, Bácska és Erdély elvesztése és a többi is. A jövőt Wesselényi a legsötétebb színben látta, mert jobban ismerte a külpolitikai helyzetet, mint Széchenyi vagy Kossuth. Előre látta a veszélyt és az ellen két orvosságot ajánlott: a legteljesebb polgári egyenlőséget, alkotmányos életet, — és a nemzetiségi kérdésnek barátságos, jóindulatú, méltányos elintézését. Wesselényi is az asszimilációt óhajtotta, de azt tartotta, hogy egy csöpp mézzel több legyet lehet fogni, mint nagy hordó ecettel. A nemzetiségeket csak jogokkal, nyelvi engedményekkel lehet magunkhoz láncolni érzelmileg és érdekeleg, erőszakos eszközökkel nem.

Wesselényi azt szerette volna, ha a Habsburg-monarchia föderatív államszövetséggé alakult volna át. Ehhez a keletkező Balkán-államok is csatlakozhattak volna, talán Lengyelország is.

Wesselényi nemzetiségi nézetei annak idején heves ellenszenvet váltottak ki, — a „hazafias“ egyetemi ifjúság tüntetést rendezett a nagy em-

ber ellen, akit Beöthy Zsolt a legmagyarabb magyarnak nevezett. Profétasors!

Ezt a profétasorsot rajzolja *Gál István* az I. kötetnek negyvenoldalas bevezetésében. Elolvasása után megállapíthatjuk, hogy a szegény „árvíz hajós” ki akarta menteni nemzetét a rájaszakadó özönvíz hullámaiból, de a nemzet nem akart felszállani az új Noé mentő bárkájára.

Gál István Wesselényi-tanulmánya szellemtörténetileg jól megalapozott háttérrel, tömörségével, szép előadásmódjával és világos tagolásával díszbe a magyar esszé-irodalomnak. Világosan megértjük belőle, hogy mit is akart Wesselényi. Ki kell elégíteni és érzelmileg magunkhoz csatolni a szláv és a román nemzetiségi kisebbségeket. Ezt csak úgy érjük el, ha itthon megszüntetünk minden nemesi kiváltságot, felszabadítjuk a parasztságot a jobbágyság eltörlésével és a városi polgársággal együtt egyenlő jogokban részesítjük.

Teljes polgári jogegyenlőség, népképviselési rendszeren alapuló alkotmányosság minden külpolitikának is feltétele. Előbb rendben kell lennie saját otthonunknak, aztán mehetünk a más ajtaja elé söpörni.

Gál István a második kötethez csatolt jegyzetekben ismerteti a *Szózat* magyar és német kiadásainak létrejöttét, fogadtatását, utóéletét, gyakorlati eredményeit és a mostani, új kiadásnak szempontjait. Ő nem íráshű, hanem betűhű kiadást akart nyújtani. Külön szójegyzékben magyarázza Wesselényi elavult nyelvújítási szavait és tájkifejezéseit. A *Szózat* nem könnyű olvasmány, nemcsak súlyos mondanivalója miatt, hanem azért is, mert Wesselényi nagyon szereti a közbevetésekkel megtömött, körmönfont mondatóriásokat, a ragokkal ellátott és úgy továbbragozott összetett szavakat. Ha azonban a bő bibliográfiával ellátott, és jegyzetekben bővelkedő magyarázatos kiadásban keresztüldolgoztuk magunkat, súlyos szellemi kincset hozunk magunkkal, és lelkünkben feltámad a magyar élet „legmegnemértettebb, legeltemetettebb” szellemi óriása. *Gál István* igen hasznos és időszzerű munkát végzett, amikor a *Szózatot* kiadta. *Lám Frigyes.*

Victorisz József: Sőhajok hídján. Költemények. Nyíregyháza, 1944. 218 lap.

Esmék szolgálatában álló, minden szépért, jóért lelkesedő, s a szenvedésekből is erőt merítő, alkonyuló élet költészetét veszi az olvasó Victorisz József e kötetében. Esméi az egyetemességig emelkednek, — „Át tudnám ölelni az egész világot” — mondja bevezető költeményében, az Alkonyban, de a gondolatsort a haza sorsáért való aggodás s a jövőbe vetett hit zárja be. A nemzeti eszme, a magyarság hivatása, a megcsontított ország csüggedése, reményei, mai aggodalmai központi tárgyai Victorisz e kötetének. Reményt merít nagyjaink nemes törekvéseiből, és egy-egy költeménnyel, ódával áldoz Szent István, Bethlen Gábor, Kőrösi Csoma, Kisfaludy Károly, Kossuth, Jókai, Arany, Gárdonyi, Szabolcska, Tisza István, Sajó Sándor, Végvári, Pintér Jenő emlékének, megihleti a vértanúk ünnepe, hősök emléke, a Himnusz, majd Kassa, Kolozsvár, Szatmár hazatérése. Alkalmi költészet? Goethe szavait idézzük: minden igazi költészet alkalmi költészet. Nem az a költő, aki ünnepi alkalmakkor véresre sarkantyúzza Pegazusát, hanem az, akinek élményei művészi ösztönösséggel költői formába ömlenek. S természetesen, hogy azok az élmények, melyeket életművek és költői művek nyújtanak, klasszikusaink műveiben is visszatükröződnek. Felhívjuk a figyelmet Victorisznak ilyenmű költeményeire az iskolai élet ünnepi alkalmainak szempontjából is. — Talán legmélyebben családi verseivel markol belénk, ezek között is leginkább azokkal, melyeket beteg fiához, majd fia emlékére írt. Kiemeljük ezek között „Hol leszek én akkor!” c. költeményét.

Victorisz a formának nagy mestere, s mint ilyet ismertük meg Transcius fordításának megjelenésekor, midőn e lapokon Pintér Jenő írt róla bírálatot. Versformái változatosak, könnyedek, nyelve nagy költőink, főképp Arany nyelvében csiszolódott, rímélése legjobb rímelőinkével versenyez. Egy ízben a forma könnyedségében csaknem ellentétet látunk a tartalom súlyosságával szemben. (Volna, lenne.) A forma elméletileg is foglalkoztatja s tanító költészetünket egy szép verssel gazdagítja: A szabad vers cíművel.

Szerinte: „Kötött beszéd a verselés, Nem féktelen vitézkedés; Ha nem ismersz rendet, Kár a lantot kézbe venned.“ Igazat adunk neki, de a „Szalonnasütés“ is szabad vers.

Meghatók azok a költeményei, melyeket akkor ír, midőn az öregség határmegyéjéhez érve, annak édes-fanyar gyümölcsseit ízleli. „Mienk a hidegvér erénye: De hajh, egy kis lázzal felér-e? Érezzük, hogy e tragikumban Elrejtve mennyi komikum van.“ A munka az ő élete továbbra is: „Más sohasem lehetek, Mint amire szánt hivatásom: Akkor is életemért Küzdök, ha síromat ásom.“ Addig a messzeségig még sok szép költeményt várunk Vietórisz Józseftől.

Dr. Kardeván Károly.

Kristóf György: A kolozsvári m. kir. Ferenc József Tudományegyetem Magyar Irodalomtörténeti Intézetének könyvtára. Hely n., 1943.

Habent sua fata libelli. Mennyivel inkább elmondhatjuk ezt a könyvtárról, hiszen ezek nemzedékek, nemzetek, korszakok lelkét tükrözik vissza, s így szerves részei az egyre változó életnek. Ott lüktet ez Kristóf György minden sorában, midőn kedves gyámoltjának, a kolozsvári egyetemi Magyar Irodalomtörténeti Intézet (régebben: Szeminárium) könyvtárának küzdelmes életregényét írja meg. A biográfia időszerű voltát az is fokozza, hogy a könyvtár 1943-ban lett negyven éves.

Íme néhány érdekes részlet a könyvtár történetéből! Az 1903—1906 közötti éveket bátran nevezhetjük a szemináriumi helyiség nélkül, csak csírákban tengődő könyvgyűjtemény őskorának. A vezető professzor 1904-ig Széchy Károly, kinek módszeréről *Kristóf*, a tanítvány, érdekes beszámolót ad. 1906-ban — két éves interregnum után — kezdődik Dézsi Lajos lelkes, hozzáértő irányításával a szemináriumi könyvtár felvirágzása; 1919-ben, az idegen uralom kezdetekor már jelentős könyvanyag áll az olvasók rendelkezésére, mégpedig igen ügyes elrendezésben. 1922-ben — román uralom alatt — *Kristóf* professzor veszi át az egyesített irodalomtörténeti, nyelvészeti és ural-altáji szeminárium és könyvtár vezetését. A szétzilálódás és a szívós védekezés hősi korszakáról megható mozzanatok örökít meg a következő rész, majd festi a hazai hatóságoknak a visszacsatolás óta végzett fontos munkáját. Csak két adatot említünk ebből: az állam az átszervezett intézetnek megvette Császár Elemér és Baros Gyula könyvtárát, s az Intézet így újabb kitűnő könyvanyaghoz jutott.

Hisszük, hogy az ott folyó kutató munka nemcsak a magyar, hanem az egyetemes európai műveltség szempontjából sem veszett kárba; erre mutat az is, hogy *Kristóf* professzor írása a románság iránt is — minden ellentétlen felülemelkedve — méltányos szellemű.

Lovas Rózsa

Honvédeink az új „Hadak útján“. (A Vitézi Rend Zrínyi Csoportjának kiadása, Bp., 1944. 104 l. Ára 5 P.)

A magyar katonaeszmény tervszerű ápolásának jó eszköze a katonás szellemű olvasmány. Ilyen célú mű a fent jelzett értékes kis könyv is. Két részből áll. Az elsőben Gyimesy Ernő altábornagy följegyzéseit találjuk a Don-kanyarban harcoló hőseink legendás fegyvertényeiről. A kitűnő szerző saját élményeit vetette papírra „magának és barátainak“, de minden magyar szívét megdobogtatja vele s jóleső meleg járja át egész valónkat, mikor azt olvassuk, mennyi „emberebb ember“ került ki sorainkból. A második részben legénységi fegyvertényeket ismerünk meg az 1939—43-ik évkör változatos eseményeivel kapcsolatban: a) Kárpátalja hősei, b) Délvidéki hősök, c) A szovjet elleni hadműveletek hősei 1941—43-ig, évek szerint csoportosítva. A legendás esetek közül sorol föl néhány kiválóan érdekeset ez a kis könyv. Tágulól lélekkel látjuk, hogy a Nagy Andrások és Kiss Péterek szívében milyen élénken él az ősi magyar virtus, a halállal szinte komázó bátorság, a lélekjelenlét, a higgadt mérlegelés és ösztönös találékonyság a legkétesebb helyzetekben is Csupa példamutató élmény ez a kötet, minden magyar kezébe való.

Németh Béla.

A szerkesztésért és kiadásért felelős : Dr. HAJDU JÁNOS.

45.557. — Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. (Felelős: Thiering Richárd.)

TAGTÁRSAINK KÖNYVKIRAKATA.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület kiadásában, a Vallás- és közoktatásügyi minisztérium támogatásával megjelennek a

PEDAGÓGIAI SZAKKÖNYVEK.

Szerkeszti: dr. Dékány István egyetemi ny. r. tanár.

Még kaphatók:

1. köt. **Pedagógiai elvek.** (Bevezetés a nevelői gondolkodásba.)
Írta: dr. Dékány István egyet. ny. r. tanár. 2. lényegesen bővített kiadás. 128 l. .... Ára 3'60 P
- 2/a. köt. **Az oktatás elmélete.** Írta: dr. Prohászka Lajos egyet. ny. r. tanár. 244 l. .... Ára 9'— P
8. köt. **Elemi mennyiség-tan magasabb szempontból.** Írta: dr. Veress Pál egyet. c. ny. rk. tanár. 179 l. .... Ára 20'— P
9. köt. **A magyar nyelv és irodalom tanítása.** Írta: dr. Bence István gimn. tanár, tanulmányi felügyelő. 143 l. .... Ára 20'— P

Egyesületünk tagjai az egyes köteteket 50%-os, a 8.-at, a mennyiség-tani szedés drágasága miatt, 25%-os engedménnyel kapják s a pénz beküldésével csekklaapon rendelhetik meg a Középiskolai Tanáregyesület pénztárosánál, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 4.

MACHER REZSŐ

SPORTÁRU SZAKÜZLETE

Csak: IV., VÁROSHÁZ-UTCA 8.

(Vármegeházával szemben.) Tel.: 184-525.

Tennis, football, kézilabda, atletikai, vívás, hockey, box, turisztika, téli sportcikkék tornaszerek stb. ♦ Sportfelszerelési cikkek nagy raktára ♦ Tennis racket húrozó műhely

D Ö R E N B É L A

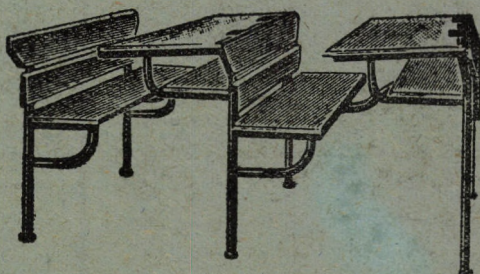
iskola-, óvoda- és tornatermi berendezések gyára

Budapest XIII, Dévényi-út 20-22

Alapított 1891

*

K o r s z e r ű
t ö r h e t e t l e n
c s ő p a d o k

ÁRJEYZÉK, KÖLTSÉGVETÉS INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Telefon: 490-767, 298-409

KORSZERŰ TANSZEREK ÉS TANTERMI BERENDEZÉSEK

MARXTON

M A R X F E R E N C

MŰSZAKI ÉS KINOTECHNIKAI SZAKÜZLET

B U D A P E S T V,

VÁCI-ÚT 18.

T E L E F O N : 1 2 2 - 1 1 0 .

ORSZÁGOS KÖZÉPISKOLAI TANÁREGYESÜLETI KÖZLÖNY

SZERKESZTI

Dr. HAJDU JÁNOS

LXXVIII. ÉVF.

1944.

NOVEMBER.

3. SZÁM.

M E G J E L E N I K
M I N D E N H Ó E L S E J É N

KIADJA AZ ORSZÁGOS
KÖZÉPISKOLAI TANÁR-
EGYESÜLET. BUDAPEST
VIII, CSEPREGHY-UTCA 4.

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST
VIII, CSEPREGHY-UTCA 4.

TARTALOM.

*Dr. Kardeván Károly—Túrmezei László—
Lezsánszky Ferenc: Hozzászólások az
„Iskolareformok előestéjén” c. összefog-
láló cikkhez.*

HÍREK.

HALOTTAINK.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület Tisztikara:

Elnök: Bernolák Kálmán ny. tanügyi főtanácsos-gimnáziumi igazgató (Bpest, XIV., Nürnberg-utca 26.)

Alelnökök: a) fővárosiak: dr. vitéz Pálfi János c. tanügyi főtanácsos, gimnáziumi igazgató; Józsy Ferenc tanügyi főtanácsos-gimnáziumi igazgató; dr. Marcsek Tibor c. gimnáziumi igazgató, tanár; b) vidékiek: dr. Hoffer András egyet. c. rk. tanár, gimnáziumi tanár; Mrenna József tanügyi főtanácsos-gimnáziumi igazgató; Posch Károly c. tanügyi főtanácsos-gimnáziumi igazgató, tanár; c) leányközépiskolai: dr. Császár Károly tanügyi főtanácsos-leánygimnáziumi igazgató.

Főtítkár: Ujvári Pál gimnáziumi tanár (Bpest, VIII., Csepregy-u. 4; lakás: X., Előd-utca 2/b).

Títkár: Dr. Hodinka László gimnáziumi tanár (Bpest, VI., Benczur-utca 5).
Szerkesztő: Dr. Hajdu János c. gimnáziumi igazgató, tanár (Bpest, XIV., Mexikói-út 44. Tel.: 296-644).

Pénztáros: Tasnády Károly gimnáziumi tanár (Bpest, VIII., Baross-utca 84. Tel.: 132-315).

Gondnok: Dr. Ollé István gimnáziumi tanár (Bpest, VIII., Csepregy-u. 4. Tel.: 133-194.).

Ügyész: Dr. Osvárh Ferenc m. kir. kormányfőtanácsos, ügyvéd.

Ellenőr: Novák Kálmán gimnáziumi igazgató.

Az OKTE Segítő Alapjának ügyvezető elnöke: Józsy Ferenc fővárosi alelnökünk (Bpest, X., Körösi Csoma S.-út 28—34. Tel.: 148-329); főtítkára: Ujvári Gyula gimn. tanár (Bpest, XII., Istenhegyi-út 9/d); titkára: Kovács Dénes gimn. tanár (VIII., Csepregy-u. 4); pénztárosa: Tasnády Károly gimn. tanár, az OKTE pénztárosa (l. fent); ellenőre: dr. vitéz Dengelegi Lajos gimn. tanár.

Egyesületi ügyekben minden irat a főtítkárhoz címezendő. Kéziratokat, ismeretésre szánt műveket, folyóirati cserepéldányokat a szerkesztő címére kell küldeni. — Az egyesület minden anyagi ügye, úgyszintén a lapkiadás dolga a pénztáros hatáskörébe tartozik.

A tisztikar minden szerdán 5—7-ig hivatalos órát tart az egyesület székházában (VIII., Csepregy-u. 4, I. em.). Ezenkívül egy-egy tagja hétfőn és pénteken is 5—6-ig. — Telefonszám: 133-194.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny előfizetési díja évi 16 P; az Egyesület tagjainak tagsági díjuk fejében jár (évi 10 P, ebből 2 P a Tanárok Nevelőháza Alapja javára).

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület postatakarékpénztári csekk számlája: 5015 sz. A Tanárok Nevelőháza Alapja postatakarékpénztári csekk számlája: 24.583. sz. Az OKTE Segítő Alapja postatakarékpénztári csekk számlája: 45.481. sz.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület jóléti intézményel.

1. Az Árpád-kollégium a budapesti székházban (VIII., Csepregy-u. 4.). Vidéki tanárok budapesti egyetemre járó gyermekei a kollégiumban havi 10 P-ért lakást, fűtést és világítást, havi 60 P-ért reggelit és vacsorát kapnak. A felvételt júniusban kell kérni a következő iskolai évre. Bővebb felvilágosítást dr. Ollé István, a tanári székház gondnoka ad.

2. **Vendégszobák** a székházban. A Budapestre utazó vidéki tanárok és családtagjaik előzetes bejelentés után tiszta és kényelmes szállást kaphatnak itt. A szoba díja személyenként a megszállás első éjjelére 3 P, minden további éjszakára 2 P. Szobát előjegyeztetni a székház gondnokánál lehet. Egy-egy vendég legfeljebb egy hétre igényelhet egyhuzamban vendégszobát.

3. **A balatonfüredi üdülőház** kedvezményes üdülésre nyújt módot májustól októberig. Felvilágosítást az üdülőház gondnokától, Konrád Ferenctől (Budapest, I., Várkő-utca 12.) lehet kapni.

4. **A mátrai üdülőház** július és augusztus hónapban 25%-os engedményt ad a napi panzió-árból (6 kétágyas szobában). Tájékoztatást a székház gondnoka ad.

5. **Az OKTE Segítő Alapja.** Tagja lehet minden egyesületi tag. Tagsági díj havi 2 P + 24 részletben fizethető 60 P belépési díj. A tagok házassági, születési, temetkezési segílyt kapnak; továbbá kölcsönben és rendkívüli segélyben is részesíthetők.

ORSZÁGOS KÖZÉPISKOLAI TANÁREGYESÜLETI KÖZLÖNY

SZERKESZTI: DR. HAJDU JÁNOS.

BUDAPEST XIV, Mexikói-út 44. Tel.: 296—644.

Hozzászólások az „Iskolareformok előestéjén“ c. összefoglaló cikkhez.

I.

A magyar irodalomtörténettanítás védelme.

Tény, hogy a középiskolában az irodalomtörténet tanítása külföldi példára szűkebb területre szorult és helyébe lépett az irodalom tanítása. Akik ezt a változtatást helyeslik, úgy gondolkodnak, hogy az irodalom elsősorban nem történet, hanem olvasmány. Nem fejlődésének az ismerete a fontosabb, hanem önmagának a megismerése, ami nélkül a fejlődés ismerete is értelmetlen. Heinrich Gusztáv ezt triviális hasonlattal úgy fejezte ki: „Az irodalomtörténet ismerete az irodalom ismerete nélkül annyit ér, mint az étlap ételek nélkül“.

De Heinrich Gusztáv irodalomtörténész volt, hasonlatával a jövődöbéli szakembereket arra akarta buzdítani, hogy mentől többet olvassanak, s ne elégedjenek meg egyszerűen az irodalomtörténet eredményeivel azokon a területeken sem, amelyek a középiskolai tanítás körén kívül esnek. Az irodalomtörténet tanításának leértékeléséről akkoriban szó se lehetett. Ma háttérbe szorítása kétségtelen, s ennek bizonyos fokú leértékelés az alapja.

Az új iránynak a hívei azt hirdetik, hogy az irodalmi műveket az iskolában közösen kell olvasni, mindenesetre az olvasottakat közösen megbeszélni, s mert ennek folytán kevesebb idő marad az irodalomtörténet tanítására, ezt rövidre kell fogni. Az irodalmi tanítás mélyebbre néző, figyelmes olvasókat neveljen, ne irodalomtörténetet magolókat.

Elveti a korábbi eljárást, mely a VII. és VIII. osztályban elsősorban az egész magyar irodalom fejlődését akarta bemutatni. Ebben az addigi olvasmányokra támaszkodott, ezeket kiegészítette magánolvasmányokkal s közösen olvasott szemelvényekkel. Ezeket az olvasmányokat, főképp ezek tárgyalását azonban az új irány kevesli. Vajjon helyesen ítéli meg a kérdést? Legmagasabbra kitűzött célunkhoz, a nemzetneveléshez vezető utat jól jelölte ki? Vizsgáljuk meg közelebbről.

Az irodalmi ismeretek szerzése még az elemi iskolai tanítás előtt kezdődik. Nincs gyermek, aki az iskolába lépése előtt ne tudna néhány verset, dalt vagy népmesét. Az elemi iskolától aztán a középiskolán végig az irodalomnak minden műfajával megismerkedik a tanuló. A gimnázium irodalmunk minden korához elvezeti, maga azonban legtöbbit a ma irodalmával foglalkozik. Könyvtárát a szülők s rokonok a ma irodalmával töltik meg, a színházban mai darabokat mutatnak meg nekik. Ez természetes, mégis, mintha nem gondolnánk eléggé arra, hogy a tanulók hamarabb hoznak irodalmi ízlést az iskolába, mint visznek belőle, s később is számolni kell az iskolán kívüli hatással.

E lapokon egy ízben már idéztem Goethe megállapítását a *Dichtung und Wahrheit*ből, mely szerint az írás tulajdonképpen a beszéddel való visszaélés, maga Goethe a legnagyobb hatást akkor érte el, mikor élőszóval adta elő alkotásait. Az író szerinte elsősorban a maga korára hivatott hatni. Természetes az is, hogy az olvasók elsősorban a maguk korának irodalmát olvassák és ez van rájuk a legnagyobb hatással. A mult irodalma bizonyos történeti ismereteket tételez fel, és már Mikszáthnak és Herczeg Ferencnek is nem egy munkája a mai ifjúságnál magyarázatra szorul. Az Osztrák-Magyar Monarchia viszonyai pl. ismeretlenek előtte. Azt se tudja, mi az a közös hadseregbeli tiszt. Tréfásan ezt úgy fejezte ki Mikszáth, hogy a munkáit előbb-utóbb megeszik az egerek, vagy ami egyre megy, a jegyzetek.

A középiskola azonban nem elégedhetik meg azzal, hogy a ma irodalmát tanítja, s könnyen élvezőket nevel, hanem el kell vezetnie teljes irodalmunk értékeihez, el kell vezetnie klasszikusainkhoz. Mint Kornis mondja: „Ők tartják össze az átörökölt nemzeti hagyomány és értékfelfogás közösségével a nemzet újra és újra fősarjadó fiait: ők a nemzeti szellemnek összetartó történeti sarokvasai“. (A könyv dícséreti, 24 l. Olesó Könyvtár, új folyam, 1. szám.)

Történeti tudatot igyekeznek a mai iskola is az irodalom tanításával fejleszteni, és a két felső osztályban végigkíséri irodalmunkat főbb műveink olvastatásával, s megbeszélésével. Mégis úgy látom, s tapasztalatom mások tapasztalataival is megegyezik, hogy a tanulók irodalomtörténeti ismeretei csökkennek a nélkül, hogy az irodalmi ismereteik növekednének. Végeredményében a tanítás újításának számadása minusszal végződik. Nem esudálok rajta, mert alapja — véleményem szerint — lélektani tévedések szövevénye.

Különös dolog, s mégis oly gyakori, hogy pedagógusok nem a tapasztalatból, s elsősorban nem a magukon tett tapasztalatból indulnak ki, hanem valami spekulatív tételből. Nem úgy tanítanak pl. idegen nyelvet, ahogy maguk tanulnak, hanem kiagyalnak egy magukon ki nem próbált, sőt magukra nem alkalmazható módszert. Úgy jártak el a direkt módszerrel, úgy vannak most az irodalom tanításával is. Mintha lényegében véve más utat kellene a tanításnak keresnie az iskolában, mint az önművelődésben. Ha maguk pl. a spanyol irodalommal akarnak foglalkozni, nem fordulnak valamely szakemberhez, hogy kijelölje számukra a spanyol irodalmi korszakok jellemző műveit, hanem elolvasnak egy spanyol irodalomtörténetet. Föl kellene tehát tételezniök a magyar

irodalomtörténetről is, hogy a benne való tájékozódás önmagában véve is irányít és buzdít az olvasásra.

Az irodalmi tanítás menetrendje természetsszerűleg nem egyik meg minden tanuló érdeklődésének sorrendjével, sőt mondhatjuk, egyikével sem. Ez nem az iskola hibája, hanem iskolai pedagógiai adottság. Magunkról tudjuk, hogy különböző korok irodalma, különböző írók művei nem tudtak mindig vonzani, s néha kedvetlenül tettünk le egy könyvet, mely később a szívünkhöz nőtt. Az iskolában azonban tömegtanítás folyik, az nem igazodhatik az egyeshez, s nem szabad arról se megfeledkezni, hogy a tanulók egy részében az irodalom iránti érdeklődés nem nagy. De azért az iskola mindenki számára egyformán kitűzi az elérendő célt, s mindenkit egy úton indít feléje.

Már most a régi irodalomtörténeti tanítás a maga lehető teljességével sok olyan műre hívta fel a tanuló figyelmét, melyet nem olvastathatott el vele, de egy-egy tanuló érdeklődött iránta, s mihelyt módját ejtette, elolvasta. Néha esetleg évek múlva.

Nyugtalan tudás az, mely mozaikszerűen rakódik össze kisebb-nagyobb hézagokkal. Magamról tudom, mily nyugtalanító volt a magyar irodalomtörténetből való egyetemi kiképzésem, mely mozaikból állott, s a hézagokat részint a középiskolában tanultak, részben könyvek egészítették ki. S hálás voltam a Lipsében hallgatott olyan kollégiumokért, melyek végigmentek egy-egy tárgykörön, pl. a német dráma történetén. Az ilyen bemutatás nélkül az egyetemi hallgató a fától nem látja az erdőt.

Sűrűn hallottuk: a tanuló felelete mindig az olvasmányból induljon ki, s ehhez szorosan ragaszkodjunk az érettségén is. De lehet-e célja az érettségi feleletnek, hogy a tanuló Kisfaludy Károly vígjátékainak Lidijét, Lináját, Lucáját idézze, részleteket, melyek előbb-utóbb mindenki előtt elhomályosulnak, s nem az-e a fontosabb: mi a költő irodalomtörténeti jelentősége, mi az, ami ma is esztetikai érték a szemünkben?

Természetes, hogy ezek megbeszélését olvasmányokra alapítjuk, amikor csak lehetséges, és ezek megbeszélésébe a tanulókat bevonjuk, de nem értéktelen az sem, amit nem olvasott művekről tanul a diák, aminthogy mi sem olvastunk az egyetemen mindent, amiről tanultunk, feleltünk, mert nem telt fiatalságunk idejéből. Klopstock Messiását egyikünk sem olvasta el, de hány egyetemi tanár van Németországban is, aki elolvasta? Már Lessing is gúnyolódott egy epigrammjában, hogy sokan dicsérik, de kevesen olvassák a Messiást. De tudomást kell venni irodalomtörténeti hatásáról ma is.

Vagy tán ellentétben van minden azzal, amit az önálló irodalmi vélemény kialakítására vonatkozó kívánság magában foglal? Tagadhatatlan, mert az ilyen diákkori önálló vélemény nem is kívánatos. Nem számíthatunk arra, hogy a diák egy korabeli vígjátékot, mely pedig csakhamar feledésbe merül, elébe ne helyezzen Kisfaludy Csalódásainak s már azon se esodálkozunk, hogy Jókai regényeinél szívesebben olvas egy múlt értékű mai regényt. Egy ma elismert fiatal lírikusunk diákkorában éretlen ítéletet írt Petőfiről egy dolgozatában, egyébként szép készültségről és tehetségről tett bizonyosságot. (Egyik fővárosi napilapunk már hatod-ostályos korában tárcát közölt róla egy jeles írónk tollából.) Szi-

gorú bírálatot írtam a dolgozatára, de egyúttal jelest adtam rá. Néhány hónap múlva maga is bosszankodott ezen az „önálló“ véleményen. Nem akarunk hipokritákat nevelni, meghallgatjuk az egyéni benyomásokat, de ezekkel szemben tekintélyt kell szerezniünk az irodalomtörténeti és esztétikai közvéleménynek. Hiszen magunk is ennek alapján állunk, és ha ettől eltér saját kutatásainkon alapuló véleményünk, bizonyos irodalmi hitelesítés híján alig merjük tanítványaink elé vinni. Az egyetemen is tudósok megállapításainak ismeretét követelik a hallgatóktól s nem egyéni véleményeket. A középiskola ne követeljen többet, mint az egyetem.

Végeredményében azt kell tanítványainknak elmondaniok, amire megtanítjuk őket. Ez azonban többé-kevésbbé mindenkinél feledésbe merül, a hiányzóknak pótolniok kell. Az egyetemen is előadásokból és könyvekből tanultunk. Mindez közismert, világos, mégis hangsúlyozni kell, mert a középiskolai oktatásban felmerül az az irányzat, mely elvárja, hogy a tanulók megjegyezzék azt, amit fel se szabad jegyezniök s legalább elvben magasabb igényekkel lép fel, mint az egyetem. Sem a realitásokhoz visszatérő eljárásunk, sem az eredmények nem igazolják ezeket a délibábos igényeket, de újra meg újra felbukkannak és nyugtalanságot idéznek elő a tanításban és ellenőrzésben. A középiskolai didaktika egész vonalán az őszinteség és realizmus hiányát kell felpanaszalnunk.

Az irodalomtörténet háttérbe tolása fonák helyzetet teremt más részben is. Azt tanítjuk, hogy az írói munka élmény eredménye, de az írók életével nem érünk rá foglalkozni. Tehát a művet nem tudjuk az élményből levezetni s élménnyé tenni. (Az élménydolgozat fogalmából csodálatosképen ki is zárjuk egy irodalmi mű, egy kép, vagy szobor tárgyalását.) Hihetetlen, mily keveset tudnak diákjaink még az oly érdekes pályát futott író életéből is, mint amilyen Petőfié volt. Amit róla Gyulai Pál írt, hogy élete és költészete egymás hatását fokozták, voltaképp többé-kevésbbé minden íróra áll. A közönséget nagyon érdekli az írók élete, azért is kap az életrajzi regényekben, bár igaz az is, hogy egy részük mint botránykrónikák kelendők. Mi diákkorunkban még megvettük Fischer Sándor Petőfi életrajzát, de hol ismerkedhetik meg a mai diák Petőfi életével? Fereczy háromkötetes tudományos életrajzából? Harsányi regényéből? Illyés Gyula könyvéből? Egyik sem felel meg a célnak. Más költők életrajzát is megkaptuk kisebb füzetekben, és tankönyvünk maga is bővebb adatokkal szolgált. Hozzá kell tennünk, hogy azóta irodalomtörténetünk anyaga jelentősen bővült, életrajzi magánolvasmányokra még nagyobb szükség van. Életrajzi ismeretek és művek ismeretének összekapcsolódása nélkül az egyes művek szerzőit is összezavarják a diákok. Hogyne! Micsoda fejlett műérzék kell ahhoz, hogy a mű külső-belső formájából ráismerjen az ember az íróra!* Íróink életrajza nemesak történetünknek egy-egy szakaszát mu-

* Néhány évvel ezelőtt egy nagy könyvkiadónkkal tárgyaltam egy életrajzsorozat kiadásáról. Az hajlandó is lett volna a kiadást vállalni, de tekintettel az életrajzoknak háttérbe szorítására, attól tette függővé, hogy Egyesületünk égisze alá helyezheti-e.

tatja be, hanem egy-egy hősi küzdelmekben gazdag életet is, mely a nemzetért lobogott el. Az iskolában nem sokat mutathatunk be Szecezi Molnár Albertnek, sőt Kazinczynak műveiből sem, azonban az ő pályájuk nagyon alkalmas arra, hogy bemutassuk a szalmalángot emlegető kétségeskedéssel szemben a törhetetlen magyar akarakterőnek önzetlen, áldozatos, a nemzet számára eredményekben gazdag példáit. Egy Baróti Szabó Dávid és Rajnis harca is megérdemli, hogy ifjúságunk tudjon róla. Ma meg se említi a könyv.

Az is különös, hogy most, mikor a művek beható tárgyalására alapítjuk az irodalmi ismereteket, és ezekhez kapcsoljuk az irodalomtörténeteket is, kivesztek írónk jegyzetes kiadásai, sőt tankönyveink is fukarkodnak a jegyzetekkel. Valamikor régen, az irodalomtörténettantítás legszigorúbb korában, a Lehr—Riedl-féle tankönyvek bőséges jegyzetekkel kísérték a költeményeket. Greguss és Beöthy egy kiadványában bő magyarázatokkal és sűrű jegyzetekkel kísérte a középiskola számára kiválogatott balladákat. A Jeles Írók Iskolai Tára s más gyűjtemények a jegyzetes kiadások egész sorát indították meg. S mennyi magyarázni valója volt még így is néhai való jó tanáromnak, Lehr Albertnak! Ma ezek a jegyzetes kiadások eltűntek s újak nem léptek a helyükbe. Minden a tanárra van bízva. Tőle pedig elvárják, hogy a diákból húzza ki azt, amin tudósok vitatkoznak.

A magyar irodalom több, mint minden nyugati nép irodalma. Nem egyszer csak irodalmunk mutatta, hogy élünk, ez buzdított a csüggedésben, eszméivel ez készítette elő jövőnket. Megérdemli, hogy ne csak töredékeiben, ne csak mozaikszerűen mutassuk be, hanem a maga egész fejlődésében. Nemzettörténeti tudatunknak irodalomtörténeti tudatunk lényeges tényezője, épp azért mindnyájunknak szívügye. Ez vezetett — jól tudom — új utak keresésére is, de meggyőződésem szerint helytelen irányra talált. Arra az irányra, amely az első világháború után külföldön éppenséggel nem nemzeti és történeti szempontú irodalomszemléletet tűzött ki, vagy ahol történeti múlt nélkül ez nem is alakulhatott ki.

A magyar tanártól így sem féltjük irodalmunk és irodalomtörténetünk tanítását. A magyar történelemtől formált nemzeti lélek lobogása minden magyar irodalomtanárnak kijelöli a helyes utat. De mérhetetlen fáradságába kerül, hogy ferde irányba állítva, hiányos eszközökkel felszerelve elérje azt, amit maga el akar érni, s mit felsősége is elvár tőle. A magyar irodalomtörténet tanárának ma még nehezebb a sorsa, mint régen.

Irodalomtörténetünk nagy nemzeti jelentősége megérdemli, hogy ifjúságunknak teljes irodalomtörténetet adjunk a kezébe s ne mozaikszerű irodalmi képeskönyvet. Mikor azt állítom s vitatom, hogy vissza kell térnünk elhagyott irodalomtörténeti utunkra s ezen magunkkal vinnünk mindazt a tanulságot és módszerbeli nyereséget, melyet elkalandozásunkban nyertünk, nem félek az elmaradottság vádjától, mert meggyőződésem, hogy visszatérésünk nem korszerűtlen elmaradás, hanem korszerű továbbhaladás.

Dr. Kardeván Károly.

II.

A nagytérség és a fajiság ható erői következtében, a ma születő új világ alapja már nem egyoldalúan Európa, hanem Eurázsia. Eurázsia kultúrájának szintézisére a magyarság küldetészerűen elhivatott. Adva van tehát kultúrpolitikánk új alapja. Nevelésügyünk megújításának döntő teendői főbb körvonalakban tehát a következők:

1. *Magyar népi kultúránkat magyar nemzeti kultúránkká kell kifejlesztenünk.* A magyar magas kultúrát, s a magyar népi, paraszti kultúrát, épp nevelésügyünk következményeként, az eddigiekben járhatatlan szakadékok választják el egymástól. Amaz a Nyugat, az ápolit, emez a Kelet, a megtagadott. Szintézis a nyugati és keleti kultúra között eddig a magyarságon belül sem alakult ki. Az új világban ki kell alakulnia.

2. *Közép-, Kelet-, és főleg Délkelet-Európa eredeti és igazi kultúrkörét föl kell élesztenünk s vezetőként az új világban élére kell állnunk.*

3. *Művelődési, s ezúton nevelési kapcsolatokat kell létesítenünk nemcsak közép- s keleteurópai, hanem összes többi rokon-népünkkel is.*

4. *Természetszerűleg meg kell tartanunk eddigi kulturális kapcsolaink lényegét is.* Azonban nemcsak megismernünk, hanem ismertetnünk is kell. Be kell mutatnunk a világnak a magyar ősi kultúra szépségeit és alkotásait.

Az új világban nevelésünk eszménye a kiegyensúlyozott, öntudatosult magyar, eredménye pedig a szerves, egységes, törésm nélküli magyar világkép.

Túrmezei László.

III.

Két évtizede már, hogy a középiskolai reformmal állandóan kísérletezünk. Kevés tantárgy, megfelelő óraszám, alapos elmélyülés vezethet csak sikerre. Szembe kell néznünk a való helyzetel és a tényekkel.

Vajjon hány érettségizett tanuló tud egy irodalmi művet értékesség szempontjából elbírálni? Hányan tudják magukat idegennyelvű művek segítségével továbbképezni? Hányan tudják magukat ezeken a nyelveken megértetni? Hányan tudnak egyszerűbb matematikai problémákat önállóan megoldani vagy természeti jelenségeket megmagyarázni? Pedig ez az igazi érettségi!

Egy modern nyelvet (a mi viszonyaink közt a németet) tanulni, elegendő; többel csak a tehetségesebbek foglalkozzanak. A sokféle természettudományi tanulmány egy tantárgy keretében húzódhatik végig az I—VIII. osztályig „természetismeret“ címen. A földrajz, a történelem, gazdasági ismeretek, alkotmánytan, társadalmi ismeretek is egy tantárgyba olvaszthatók össze. A honvédelmi ismeretek visszautalandók az egyes megfelelő tárgyak körébe, a katonai részt a leventefoglalkoztatás vállalhatja a légtalmi ismeretekkel együtt. A testnevelés heti két órában folyjék, a mindennapi félórás testgyakorlásból negyedóra essék a közös tornára, negyedóra pedig a szabad mozgásra. Hatodik óra ne legyen, mert ez értéktelen. Osztályfőnöki órát minden osztályban

kellene tartani, mert csak ezen nyílik alkalom az osztály problémáinak megbeszélésére.

Csak az elmélyülő munka lehet nevelő értékű: a felszínes, elietett eljárás csupán felszínességre nevel.

(Miskolc.)

Lezsánszky Ferenc.

HÍREK.

Szálasi Ferenc Nemzetvezető m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterre *Rajniss Ferenc* országgyűlési képviselőt nevezte ki.

Az új kormányzat országépítő tervének egyik fontos programpontja — tudomásunk szerint — a tanítói rend első vonalba emelése és megbecsülése, ami minden reális neveléspolitikának alapvető feltétele.

Ismét megindult magyar véreink ideözönlése, menekülése az ellenséges üldözés és elnyomás elől, mint negyedszázaddal ezelőtt, az első világháború befejezése után. Mélységes együttérzéssel veszünk részt a szinte mindenüket veszítették gyászában és fájdalomában, s testvéri szívvel igyekszünk enyhíteni bánatukon és szenvedéseiken. Egyesületünk is tevékenyen kiveszi részét a gyámolító szeretetből: készpénzzel, szállással s más tőle telhető támogatással siet segítségére menekült kartársainknak. Pótolja ez a kiáradó szeretet legalább némileg az elvesztett otthon hiányát, addig is, míg — bízva-bizunk ebben — ismét visszatérhetnek rendtársaink régi őrhelyeikre, hogy újból azok legyenek, amik eddig voltak: a magyar művelődésügy önzetlen, fáradhatatlan, minden méltánylást megérdemlő harcosaivá.

Vitéz Fraknóy József budapesti tanker, kir. főigazgató megvált hivatalától, utóda *Kolozsvári Béla* m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumi testnevelési tanácsos lett.

Kartársaink segélyezése. Közlönyünk májusi száma jelentette, hogy a légoltalmi kormánybiztos balatonfüredi üdülönket kitérő elhelyezés céljaira igénybe vette. Egyesületünk vezetősége úgy határozott, hogy e bérlet jóvedelméből befolyó összeget tagjai segélyezésére fordítja. Megkerestük a gimnáziumi igazgató urakat, hogy jelentsék a katonai szolgálatot teljesítő tanárokat és a hadiözvegyeket. A bejelentések alapján 200—200 pengőt kapott nyolc, 300—300 pengőt szintén nyolc, 400—400 pengőt két kartársunk; ugyancsak 400 pengőt kapott egy hősi halottunk özvegye. E szerint összesen 19 kartársunk részesült 5200 pengő segélyben. (Az igazgató urak tizenkilencnél több, katonai szolgálatot teljesítő kartársat jelentettek be, de a többieknek nem adhattunk segélyt, mert egyesületünknek nem tagjai.)

Minthogy tagjaink a füredi üdülőt ezen a nyáron nem használhatták, az üdülő bérletéből befolyó összeg másik részét rászoruló tagtársainknak juttattuk nyaralási segélyül. 100—100 pengőt kapott két, 200—200 pengőt huszonegy, 300—300 pengőt tizenöt, 400—400 pengőt nyolc tagtársunk. A segély nagyságát elsősorban a családtagok száma döntötte el. Nyaralási segélyt összesen negyvenhat tagunk kapott 12.100 pengő értékben.

A főváros bombázása következtében több kartársunk szenvedett nagyobb károkat. Ezek megsegítésére összesen 2800 pengőt fordítottunk. Két kartársunk 400—400, kettő pedig 500—500 pengőt kapott. 1000 pengőt a bombakárosultakat segítő központi bizottságnak juttattunk.

Legújabbban a menekülők nehéz helyzetén iparkodunk enyhíteni. A rászorulóknak gyorssegélyt és kamatmentes kölcsönt nyújtunk. Legnagyobb gondunk azonban a hajléktalan menekültek fedél alá juttatása. Vendégszobáink az elhelyezés céljára elégtelennek bizonyultak. Ezért az Árpád-kollégium helyiségeit is felhasználtuk erre a célra. Jelenleg állandóan 25—30 menekült elhelyezéséről gondoskodunk. A jövőben is azon leszünk, hogy egy menekült kartársunk se maradjon támogatás nélkül.

Dr. Ollé István.

Kinevezés. A f. m. kir. vallás- és közokt. miniszteri teendők ideiglenes ellátásával megbízott m. kir. igazságügyminiszter *Farkas Alexandra Piroska* sümei állami gimnáziumi, *ifj. Reiter Jánosné Balassa Flóra* dési állami gimnáziumi, *Munkácsi Piroska, Léty Ida* és *dr. Nagy Márta* Magyar Nemzeti Múzeum Országos Széchenyi Könyvtárához szolgálattételre beosztott, *Szabó Etelka* debreceni Tudományegyetem Könyvtárához szolgálattételre beosztott, *dr. Bohus Gábor* Magyar Nemzeti Múzeum Könyvtárához szolgálattételre beosztott, *dr. Kulín Györgyné Blahó Magda* budapesti Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Csillagvizsgáló Intézetéhez szolgálattételre beosztott, *Marsovszky Angéla* és *dr. Vas Olga* m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz szolgálattételre beosztott, *dr. Pados Pál* újpesti állami gimnáziumi és *dr. Gerézdi János* kispesti állami gimnáziumi és *dr. Berki Ilona Éva* besztercei állami gimnáziumi helyettes tanárokat az állami gimnáziumi tanárok létszámába rendes tanárrá kinevezte.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter *dr. Faragó Tibor* volt miskolci református leánygimnáziumi rendes tanárt — a győri állami gimnáziumhoz szolgálattételre való egyidejű beosztása mellett — rendes tanárrá kinevezte.

dr. Gáspár Gyuláné Máthé Ilona kolozsvári állami polgári iskolai rendes tanárt az állami gimnáziumi tanárok létszámába rendes tanárrá kinevezte.

HALOTTAINK.

† **Dr. Jelítai József**, a budapesti III. ker. m. kir. áll. Árpád-gimnázium r. tanára, egyetemi magántanár élete 55. évében tragikus hirtelenséggel elhunyt.

A szerkesztésért és kiadásért felelős : Dr. HAJDU JÁNOS.

45.661. — Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. (Felelős: Thiering Richárd.)

TAGTÁRSAINK KÖNYVKIRAKATA.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület kiadásában, a Vallás- és közoktatásügyi minisztérium támogatásával megjelennek a

PEDAGÓGIAI SZAKKÖNYVEK.

Szerkeszti: dr. Dékány István egyetemi ny. r. tanár.

Még kaphatók:

1. köt. **Pedagógiai elvek.** (Bevezetés a nevelői gondolkodásba.)
Írta: dr. Dékány István egyet. ny. r. tanár. 2. lényegesen bővített kiadás. 128 l. .... Ára 3'60 P
- 2/a. köt. **Az oktatás elmélete.** Írta: dr. Prohászka Lajos egyet. ny. r. tanár. 244 l. .... Ára 9— P
8. köt. **Elemi mennyiségtan magasabb szempontból.** Írta: dr. Verness Pál egyet. c. ny. rk. tanár. 179 l. .... Ára 20— P
9. köt. **A magyar nyelv és irodalom tanítása.** Írta: dr. Bence István gimn. tanár, tanulmányi felügyelő. 143 l. .... Ára 20— P

Egyesületünk tagjai az egyes köteteket 50%-os, a 8-at, a mennyiség-tani szedés drágasága miatt, 25%-os engedménnyel kapják s a pénz beküldésével csekklapon rendelhetik meg a Középiskolai Tanáregyesület pénztárosánál, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 4.

MACHER REZSŐ SPORTÁRU SZAKÜZLETE

Csak: IV., VÁROSHÁZ-UTCA 8.

(Vármegyházával szemben.) Tel.: 184-525.

Tennis, football, kézilabda, atletikai, vívás, hockey, box, turisztika, téli sportcikkék
tornaszerek stb. ♦ Sportfelszerelési cikkek nagy raktára ♦ Tennis racket húrozó műhely

D Ö R E N B É L A

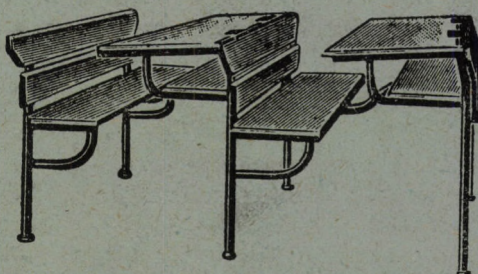
iskola-, óvoda- és tornatermi berendezések gyára

Budapest XIII, Dévényi-út 20-22

Alapítattott 1891

*

Korszerű
törhetetlen
csőpadok

ÁRJEGYZÉK, KÖLTSÉGVETÉS INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Telefon: 490-767, 298-409

KORSZERŰ TANSZEREK ÉS TANTERMI BERENDEZÉSEK

MARXTON

MARX FERENC

MŰSZAKI ÉS KINOTECHNIKAI SZAKÜZLET

BUDAPEST V,
VÁCI-ÚT 18.

TELEFON: 122-110

25.

ORSZÁGOS KÖZÉPISKOLAI
TANÁREGYESÜLETI
KÖZLÖNY

SZERKESZTI

Dr. HAJDU JÁNOS

LXXVIII. ÉVF.

1944.

DECEMBER.

4. SZÁM.

M E G J E L E N I K
M I N D E N H Ó E L S E J É N

KIADJA AZ ORSZÁGOS
KÖZÉPISKOLAI TANÁR-
EGYESÜLET. BUDAPEST
VIII, CSEPREGHY-UTCA 4.

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST
VIII, CSEPREGHY-UTCA 4.

TARTALOM.

Kováts Gyula dr.: Munkáltatás, koncentráció.

HÍREK.

HALOTTAINK.

KÖNYVSZEMLE.

Bence István dr.: A magyar nyelv és irodalom tanítása. (*Busák Béla.*) — A katolikus Tanügyi Főigazgatóság évkönyve. (*Teschert József dr.*) — Honvéd műsor-könyv. (*Németh Béla.*) — *Écsy Ö. István dr.:* Pálóczi Horváth Ádám „Holmi“-jának IV. darabja.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület Tisztikara:

Elnök: Bernolák Kálmán ny. tanügyi főtanácsos-gimnáziumi igazgató (Bpest, XIV., Nürnberg-utca 26.)

Alelnökök: a) fővárosiak: dr. vitéz Pálfi János c. tanügyi főtanácsos, gimnáziumi igazgató; Józsy Ferenc tanügyi főtanácsos-gimnáziumi igazgató; dr. Marcsek Tibor c. gimnáziumi igazgató, tanár; b) vidékiek: dr. Hoffer András egyet. c. rk. tanár, gimnáziumi tanár; Mrenna József tanügyi főtanácsos-gimnáziumi igazgató; Posch Károly c. tanügyi főtanácsos-gimnáziumi igazgató, tanár; c) leányközépiskolai: dr. Császár Károly tanügyi főtanácsos-leánygimnáziumi igazgató.

Főtitkár: Ujvári Pál gimnáziumi tanár (Bpest, VIII., Csepreghy-u. 4; lakás: X., Előd-utca 2/b).

Titkár: Dr. Hodinka László gimnáziumi tanár (Bpest, VI., Benczur-utca 5).
Szerkesztő: Dr. Hajdu János c. gimnáziumi igazgató, tanár (Bpest, XIV., Mexikói-út 44. Tel.: 296-644).

Pénztáros: Tasnády Károly gimnáziumi tanár (Bpest, VIII., Baross-utca 84. Tel.: 132-315).

Gondnok: Dr. Ollé István gimnáziumi tanár (Bpest, VIII., Csepreghy-u. 4. Tel.: 133-194.).

Ügyész: Dr. Osvárh Ferenc m. kir. kormányfőtanácsos, ügyvéd.

Ellenőr: Novák Kálmán gimnáziumi igazgató.

Az OKTE Segítő Alapjának ügyvezető elnöke: Józsy Ferenc fővárosi alelnökünk (Bpest, X., Körösi Csoma S.-út 28—34. Tel.: 148-329); főtitkára: Ujvári Gyula gimn. tanár (Bpest, XII., Istenhegyi-út 9/d); titkára: Kovács Dénes gimn. tanár (VIII., Csepreghy-u. 4); pénztárosa: Tasnády Károly gimn. tanár, az OKTE pénztárosa (l. fent); ellenőre: dr. vitéz Dengelegi Lajos gimn. tanár.

Egyesületi ügyekben minden irat a főtitkárhoz címzendő. Kéziratokat, ismeretelésre szánt műveket, folyóirati cserepéldányokat a szerkesztő címére kell küldeni. — Az egyesület minden anyagi ügye, úgyszintén a lapkiadás dolga a pénztáros hatáskörébe tartozik.

A tisztikar minden szerdán 5—7-ig hivatalos órát tart az egyesület székházában (VIII., Csepreghy-u. 4, I. em.). Ezenkívül egy-egy tagja hétfőn és pénteken is 5—6-ig. — Telefonszám: 133-194.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny előfizetési díja évi 16 P; az Egyesület tagjainak tagsági díjuk fejében jár (évi 10 P, ebből 2 P a Tanárok Nevelőháza Alapja javára).

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület postatakarékpénztári csekkszám-lája: 5015 sz. A Tanárok Nevelőháza Alapja postatakarékpénztári csekkszám-lája: 24.583. sz. Az OKTE Segítő Alapja postatakarékpénztári csekkszám-lája: 45.481. sz.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület jóléti intézményei.

1. Az **Árpád-kollégium** a budapesti székházban (VIII., Csepreghy-u. 4.). Vidéki tanárok budapesti egyetemre járó gyermekei a kollégiumban havi 10 P-ért lakást, fűtést és világítást, havi 60 P-ért reggelit és vacsorát kapnak. A felvételt júniusban kell kérni a következő iskolai évre. Bővebb felvilágosítást dr. Ollé István, a tanári székház gondnoka ad.

2. **Vendégszobák** a székházban. A Budapestre utazó vidéki tanárok és családtagjaik előzetes bejelentés után tiszta és kényelmes szállást kaphatnak itt. A szoba díja személyenként a megszállás első éjjelére 3 P, minden további éjszakára 2 P. Szobát előjegyeztetni a székház gondnokánál lehet. Egy-egy vendég legfeljebb egy hétre igényelhet egyhuzamban vendégszobát.

3. A **balatonfüredi üdülőház** kedvezményes üdülésre nyújt módot májustól októberig. Felvilágosítást az üdülőház gondnokától, Konrád Ferencről (Budapest, I., Várfoke-utca 12.) lehet kapni.

4. A **mátrai üdülőház** július és augusztus hónapban 25%-os engedményt ad a napi panzió-árból (8 kétágyas szobában). Tájékoztatót a székház gondnoka ad.

5. Az **OKTE Segítő Alapja**. Tagja lehet minden egyesületi tag. Tagsági díj havi 2 P + 24 részletben fizethető 60 P belépési díj. A tagok házassági, születési, temetkezési segítyt kapnak; továbbá kölcsönben és rendkívüli segélyben is részesíthetők.

ORSZÁGOS KÖZÉPISKOLAI TANÁREGYESÜLETI KÖZLÖNY

SZERKESZTI: DR. HAJDU JÁNOS.

BUDAPEST XIV, Mexikói-út 44. Tel.: 296—644.

Munkáltatás, koncentráció.

(Az öntevékenységek helyesen értelmezett elve.

1. Az ifjú léleknek természetes vágya, hogy tapasztalati megismerésre törekedve, a szemlélet gazdag élményébe merülhessen s abból saját erejével és kutató munkájával juthasson el a törvényszerűségek felismeréséhez és rendezett egységbe gyűjtéséhez. Számolnunk kell e törekvéssel, de ez korántsem jelenti azt, hogy a tanuló magára hagyjuk, vállaltatva vele az autódidakta-sors minden tragikumát, s elvárva, hogy mintegy „parthenogenetikus“ módszerrel önmaga ültesse magába fejlődésének termékenyítő gyökereit.

Nem hordozni (ami tehetetlen mozdulatlanságot eredményez) s nem megmutatni (ami a néző típusát alakítja ki) a feladatunk. De *vezetni, irányítani* annál inkább.

P. Hoffmann találóan figyelmeztet arra, hogy nem a pusztán öntevékenység, a „spontán aktivitás“, hanem a „*spontán elsajátítás*“, — vagyis nem egy öncélként üresen tevékenykedő, önkifejező pedagógiai expresszionizmus (Th. Litt kifejezése), hanem az értékek megszerzésére törekvő szeretetteljes fogékonyság a nevelésben számbajövő egészséges spontaneitás. A megéléssel (erleben) szemben kerschensteineri értelemben vett, határozott célkitűzéssel és akarattal történő *kimunkálás* (erarbeiten) a megfelelő magatartás. Ez egyúttal a munka- és élmény-oktatás természetes együttése. A nevelés mint „növelés“ s mint az értékmintákhoz igazodó „formálás“ csak ebben a „*spontán reaktivitás-ban*“ lehetséges.

2. Munkánk sikere sok adottságtól függ, s éppen ennek a tanuló vonatkozásában megkívánt „spontán reaktivitásnak“ egyik nagyon fontos feltétele a *tanár* megfelelő, sugalló *egyénisége*. Ezt a feladatot főként gazdag és mélylelkű, az ifjúságot megértő és nevelői hivatását mélyen átérző, tárgyának ismeretében önmagát szüntelenül képző, lélekből-lélekhez szóló tanító töltheti be.

Alapvető jelentősége van tanítási rendszerünkben annak a formának is, melyben a vezető és vezetett, a tanár és tanítvány közös munkája megnyilvánul. Ez a rendkívül fontos kifejeződési forma: a *megbeszélés*, a *dialogus*.

A tanuló a világ titkaiba behatolni akaró kutató munkájában segítségre szorul, — s ezt a segítséget vállalnia kell a pedagógusnak. A ket-

tőjük lelki viszonyát legmélyebben a platoni Symposium mutatja meg, amely a megtermékenyítés, szülés és megszülni segítés képeivel páratlan plaszticitást ad minden mélyebb értelemben vett nevelői és tanítói vonatkozásnak.

Ennek a platoni értelemben vett szellemi nemzésnek és felnevelésnek eszköze és formája a dialógus. *Nem dialektika* ez. Hiszen határozott célja és iránya van. De *nem is katekézis*. Ez mesterséges irányításával bekényszerít a kérdező hálójába. A párbeszédben viszont szabadon és őszintén *mindkét fél kérdez*. Ez a tanár számára is meglepetést és indítást hozhat. A tanuló természetesen rá kell szoktatnunk arra, hogy kérdezzen, ha valamit nem tud vagy nem ért, ha ellenvetése vagy új eszméje van. S tegye ezt — kellő feltételek és megszervezés mellett — társaival is.

3. Módszerünkül a megbeszélést alkalmazva nemcsak azt érzük el, hogy az igazi eleven erőt adó és megtermékenyítő *problématudat* lesz állandóan munkánk tengelyében, hanem azt is, hogy közölni valóinkat legtöbbszörre az üdvös lélektani pillanatot megteremtő *alkalomszerűség*g-el adhatjuk át, s — ami a legfontosabb — egyéni vonatkozások figyelembevételével többé-kevésbé állandóan *egyéni szükségleteket* elégíthetünk ki.

Az ehhez a rendkívül kényes munkához való szoktatásnak természetesen éppen a legszükségesebb pedagógiai erény, a türelem az alapfeltétele. Arra is gondolnunk kell, hogy ebben a vonatkozásban sikerre csak úgy számíthatunk, ha munkánkat már a legelején ebben a szellemben indítottuk el. E módszer begyakorlása rendkívüli következetességet és kitartást kíván, sikerre vezetése pedig a legmagasabb fokú pedagógiai erélyt és a legcéltudatosabb irányítást követeli meg.

Problémalátásra és megoldásra alapított munkálató eljárásunknak, a rendkívül nagyértékű szellemi erőfeszítést és elmélyítést kiváltó hatásán kívül, eléggé fel nem becsülhető *erkölcsi haszna* is lehet, amely a kölcsönös támogatással elvégzett munka eredményeként a segítő készség és a szociális érzék lassú, de biztos, természetszerű fejlődésében jelentkezhetik.

Az állandóan a rejtett gondolatokat és kétségeket nyomozó, gyökérkutató munkánk a dolog természete szerint csak bőven mért idő keretében mehet végbe, azaz a rendelkezésünkre adott időt igen nagy mértékben foglalja le. Módszerünk alkalmazásának ez az egyik legszámottevőbb akadálya. Annak azonban, aki a munkát helyesen végzi s az eredményeket is valódi mivoltukban tudja értékelni, megnyugvást adhat az a tapasztalat, hogy a felhasznált idő arányban áll az elért eredménnyel. A valódi értékeket mérlegelve elmondhatjuk, hogy eljárásunkkal nem időt veszünk, hanem nyerünk.

4. Munkálató, megbeszélő tanításunknak természetesen hozzá kell igazodnia tanítványaink természeti adottságaihoz s tárgyunk feldolgozásra kerülő anyagához.

Alsó fokon mindkét említett szempont rendkívüli mértékben kedvez eljárásunknak. Ha növendékeink az elemi iskolából különböző szokásokkal kerülnek is kezünk alá, következetes és türelmes eréllyel előbb-utóbb módszerünkhöz szoktathatjuk őket. Idővel megtanulják, hogy egymás kölcsönös figyelembevételével röviden, határozottan kell kérdezniök és felelniök s akarniök kell egymás megértését. Belátják, hogy kötelességük egymást segítve javítani, kérdezniök kell, ha valamit nem értenek, s mindenkinek vállalnia kell a munkát a kitérőzt fel-

adat közös megoldásáért. Természetesnek találják, hogy a tevékenyebeket néha inkább csak javításra akarjuk szorítani, a passzívabbakat viszont több munkára igyekszünk serkenteni. A tanár a maga részéről tegyen különbséget egyrészt a szoros gyakorlás és vizsgálás között, amelyben vezetnie kell, másrészt az új anyag feldolgozása és a megszerzett ismeretek elmélyítése között, amelyben a tanuló öntevékenységének kell juttatnia a főszerepet. Számoljon az élénk megbeszélésből szükségképen következő külső mozgékonyssággal s a fegyelem megőrzésének lehetőségével — s legyen tudatában annak, hogy ezzel szemben csak feltétlen uralkodni tudással állhatja meg helyét. Semmiképpen se feledkezzék meg arról, hogy a nevelés két alapvetően fontos eszméje: 1. a szabályozó elem (rend, fegyelem, rendszer, arány), 2. a teremtő elv (szabadság, önkifejezés, eredetiség), — s hogy ezeket tanítói munkájával minden körülmények között egyenlő mértékben kell szolgálnia.

A tanítás középső fokán a gondolkodás öröme a tanulóól munkája közben a sport szenvedélyét válthatja ki. Pl. a latin mondatban problémái s a nyelvnek mint lélektani képletnek megélése és felfedezése rendkívül alkalmasan foglalkoztathatják képességeit.

Felső fokon figyelmet keltő módon változik a helyzet. Itt már nem felszabadítani, hanem fékezni kell a tanuló gondolkodását. Már nem öncélként űzött sport ez az ifjú életében, hanem tárgyi eredmények elérésének, a világnézet kialakításának szolgálatában áll. Az ifjú racionalizmusában könnyen elcsúszhat a dolgot vagy rossz helyen alkalmazza képességeit. Adjunk neki megilletődésre és elmélyülésre alkalmat s mutassuk meg az élet gazdagságát s mélyebb oldalait. Mély pedagógiai tapintattal indítanunk és fékeznünk kell egyaránt. Meg kell éreztetnünk a tanulóval, hogy az ész csak egyik s nem egyetlen eszköz a világ megragadásához.

A munkáltató oktatásnak lényegében az az alapja, hogy felismeressük a kínáló feladatot s kialakítsuk a megoldáshoz szükséges belső készségeket. Helyesen értelmezett elve: *a tanár és tanítvány szabad közössége*, — nem pedig az utóbbinak teljes önállósága és felelőtlensége.

Alkalmazásának mindenestre határt szab az idő, mely kamatozik ugyan, de bizonyos mértéken túl nem áll rendelkezésünkre. Kizárólagosságát pedig megdönti az a megfontolás, amely veszedelmeire is figyelmeztet: amikor nem logikai feladatról, hanem mély irracionális értékelményekről van szó, — ezeket nem elmélyíti, hanem tönkreteszi a megvitatás, a szétboncolás.

5. Gondoljunk meg végül, hogy *a munkáltató tanításnak természetes velejárója* a tárgyi vonatkozásoknak együttes vállalása, *a koncentráció*. Magától értetődik, hogy csak a valóban belső koncentrációnak van létjogosultsága, s óvakodnunk kell attól, hogy külsőséges kapcsolatokat erőltetve szétőrjünk a tárgyak egységét és elveszítsük ezzel az összefüggésben gyökeredző logikai munka lehetőségét.

A természetes koncentrációnak igazi alapja az általános műveltség-gel bíró tanár, aki zárt egyéniségében a művelődési javak együttesét képviselve, szaktudományát az egész nevelési organizmus részeként tudja tekinteni. A másik tényező a tanuló koncentrációja. Szükségképen következik ez abból a feladatából, hogy egyenletesen művelődjék, úrrá legyen a bonyolult kultúrán s önmaga tökéletesítésén és kiépítésén komolyan fáradozzék.

(Budapest)

Kováts Gyula dr.

HÍREK.

Vitéz Fraknóy József tanker. kir. főigazgató távozása. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr ötévi kiválóan érdemes, eredményekben gazdag működés után vitéz Fraknóy Józsefet a budapesti tankerület főigazgatóját rendelkezési állományba helyezte. A kiegyezés óta eltelt közel 80 esztendő alatt kivételesen nagy egyéniségek vezették az ország legjelentősebb tankerületét. Lutter Nándor nagy matematikus volt, Erődi-Harrach Béla nagy szervező és orientalista, Pintér Jenő jeles tudós, a tankerület újjáalkotója és vitéz Fraknóy József kiváló pedagógus. Méltán megérdemli a kiváló jelzöt, mert rövid öt esztendő alatt nagy mértékben vitte előre és mélyítette el az iskolában folyó nevelő-oktató munkát, s mindvégig ezt tekintette legfőbb és legkedvesebb hivatásának. Első feladata volt ezért az igazgatói és tanulmányi felügyelői értekezletek rendszeresítése. Ezek közvetlenül adta meg az iskolai munka irányítóinak a szükséges útmutatásokat a nevelőmunkában követendő eljárásra; rajtuk állandó megbeszélés tárgya volt a nevelés és oktatás minden elvi és gyakorlati kérdése.

A tanítás módszerének s a tanítási gyakorlat során felmerült problémáknak megbeszélésére vitéz Fraknóy József iskolafajonként nyilvános bemutató tanításokat rendezett. Ezek azt szemléltették, hogy miként lehet átvenni a gyakorlatba az utasítások és a rendtartás rendelkezéseit, és alkalmasok voltak arra, hogy határozott érdeklődést keltsenek minden iskolafaj tanárában a szaktárgyával kapcsolatos tanítási módszerek és tanítási gyakorlat kialakítása iránt. Az élő idegen nyelvtanítás eredményessége érdekében a tanárok számára havonként egyszer német-, francia- és angolnyelvű klubdelutánok létesültek.

A tanári továbbképzést szolgálták a különböző előadás-sorozatok és tanfolyamok. Volt tanfolyam a természetrajzi szertárak karbantartása ügyében, azután vegytani, életpályákat ismertető, gyakorlati lélektani és gyermektanulmányi előadás-sorozatok. E mellett latin és görög nyelvi előadások, mennyiségtani és magyar nyelvi szakértekezletek, közgazdasági tárgyú és magyarságismereti előadás-sorozatok középiskolai tanárok számára.

Szociális vonatkozásban egyik legjelentősebb alkotása vitéz Fraknóy Józsefnek a felnőttek részére szervezett gimnáziumi, kereskedelmi és polgári iskolai esti előkészítő tanfolyam. A gondolat időszerűségét és a tanfolyamok szükségességét mindennél beszédesebben igazolja a résztvevők igen tekintélyes száma.

Rövid öt — s még hozzá háborús — esztendőnek ez a gazdag termés igazolja, hogy vitéz Fraknóy József személyében gazdag tudású, átfogó látókörű, az iskolai munka minden területét beható részletességgel ismerő vezetőegyeniség vált meg az ország első tankerületétől.

Fodor Ferenc dr. egyet. rk. tanár, tankerületi kir. főigazgató távozott a budapestvidéki tankerület éléről.

Utóda *Lőrincz Jenő dr.* lett, a budapesti VI. ker. áll. Mária Terézia-leánygimnázium igazgatója.

Kormányzói elismerés. Magyarország Kormányzója a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére megengedni méltóztatott, hogy *Nagy Lajosnak*, a székelykeresztúri báró Orbán Balázs gimnázium rendes tanárának, a középiskolai oktatás szolgálatában négy évtizeden át végzett érdemes munkásságáért elismerése tudtul adassék.

Előlépés. Magyarország Kormányzója a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére *Jandik József* budapesti II. ker. kir. egyetemi katolikus gimnáziumi, *Béres Benő* kisvárdai, *Kintzler Ödön* pestszentlőrinci állami gimnáziumi, *Schmidt Adolf István* budapesti IX. ker. állami Fáy András gimnáziumi, *Bors Vince* szegedi állami Klauzál Gábor gimnáziumi, *Hámory Jenő* szegedi állami leánygimnáziumi, *Takó János* budapesti X. ker.

állami Szent László gimnáziumi, *Weszprémy Jenő* kassai, *Kristóf Géza* gyöngyösi, *dr. Király István* egri állami gimnáziumi, *özv. dr. Bordács Miklósné Duha Mária* mezőtúri állami leánygimnáziumi, *Kildr István* budapesti XIV. ker. állami Szent István gimnáziumi, *Szerető Géza* budapesti III. ker. állami Árpád gimnáziumi, *dr. Hajdu János* igazgatói címmel felruházott és a budapesti tankerületi főigazgatói hivatalhoz beosztott állami gimnáziumi, *dr. Soós Sándor* budapesti VI. ker. állami Mária Terézia leánygimnáziumi, *Vágás (Martinkó) Mátyás* losonci állami gimnáziumi, *Ujvári Gyula* budapesti VIII. ker. állami Zrínyi Miklós gimnáziumi és *Losonczy Lajos* igazgatói címmel felruházott budapesti III. ker. állami Árpád gimnáziumi rendes tanárokat 1944. évi július hó 1. napjától számított hatállyal az állami középiskolai és a velük egy tekintet alá eső többi tanár részére megállapított és a VI. fizetési osztály 3. fokozatának megfelelő 10. fizetési fokozatba előléptetni méltóztatott.

Kinevezés. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter *Borbély Zsuzsanna* okl. középiskolai tanárt állami gimnáziumi helyettes tanárrá kinevezte.

HALOTTAINK.

† **Id. Wiesinger Károly** ny. áll. gimnáziumi igazgató élete 71. évében bombatámadás következtében Salgótarjánban meghalt.

† **Lauringer Ernő** tanügyi főtanácsos, ny. gimnáziumi igazgató, múzeumi igazgató 62 éves korában Sopronban elhunyt.

† **Széki Székely István** ny. gimn. tanár, ref. egyházi főgondnok és v. tanácsbíró 83 éves korában meghalt.

KÖNYVSZEMLE.

Dr. Bence István: A magyar nyelv és irodalom tanítása. Pedagógiai szakkönyvek 9. kötet. Az országos Középiskolai Tanáregyesület kiadása. Budapest. 1944. — 143 l.

A magyar-tanítás problémáinak s a velük összefüggő kérdéseknek elvi alapokon nyugvó, gyakorlati szándékú, rendszeres tárgyalása ez a könyv. Az első ilyenemű munka a középiskolai szakirodalomban.

Szerzője a magyar-tanítás négy ágáról értekezik benne: a beszéd tanításáról (beszélőszervünk helyes használatáról, a beszédalkétség kifejlesztéséről), a kifejező felolvasásra való rászoktatásról, a művészi előadásra-nevelésről), a stílustanításról (a stílusfejlesztésről, a fogalmazástanításról, a dolgozatírásról és javításról, a nyelvhelyességről), a nyelvtanításról (a nyelvtan, a nyelvi ismeretek, a helyesírás tanításáról), az irodalomtanításról (az olvasmány anyagáról és feldolgozásáról, az irodalomismeretről, a magánolvasmány irányításáról, a könyvnyelvküliekről).

Pontosan megjelöli a fölvetett kérdések célját, nagy tudományos felkészültséggel kifejti elméletüket, s az Utasítások alapján és a hazai s a külföldi szakirodalom felhasználásával ismerteti módszerüket. Közben fogalmakat tisztáz, az elméletet okos gyakorlati tanácsokkal egészíti ki és ügyes példákkal világítja meg.

Külön fejezetben foglalkozik a lélekformálás kérdésével. Elmélyedően tárgyalja az ízlésre, erkölcsi és szociális érzékre, a magyarságra való nevelés menetét, elsorolja eszközeit.

Meggyőződéssel hirdeti, hogy a „tanmenet nem valami gyötrelmünkre kiagyalt, kárba vesztett időpocsékolás, hanem igenis a tanítás tervszerűségének, következképen eredményességének fontos eszköze“. Ezért részletesen megmagyarázza készítésének módját, minta-tanmenetet is közöl.

Függelékül a „milyen írásbeli érettségi tételeket adjunk? mit és hogyan kérdezzünk a szóbelin?“ kérdésekre keres és ad helyes választ, az önképzőkör haldokló intézményének talpraállítására hatásos orvosságot ajánl, megfesti az eszményi magyar tanár szellemi képét, sürgeti a tanárképzés reformját, s kijelöli a magyar-tanítás továbbfejlesztésének útját: csaknem minden osztályban újra kell rendezni az anyagbeosztást, az irodalomtörténet tanításának három évre való kiterjesztése elkerülhetetlen. Gazdag irodalmi tájékoztatóval fejezi be könyvét.

Fejtegetései során bátran felfedi a hibákat, hiányokat és nehézségeket, s megmutatja javításuknak, pótlásuknak és elhárításuknak legcélszerűbb módját. Ő is azt vallja, mint előtte annyian, hogy a magyar-tanítás ügyének archimedesi pontja az óraszám kérdése. Szinte refrénszerűen hangoztatja: „Az idő aggasztóan kevés volta miatt céljaink nagy részét csak papíron tudjuk elérni“. Tökéletesen igaza van. Itt is az ideje, hogy az illetékesek kiábránduljanak „a lelkes tanár előtt nincs akadály“ babonájából, s hogy végre elhiggyék: a kevés óraszám miatt éppen a leglelkesebb tanárok vívják a legkilátástalanabb küzdelmet a zsúfolt anyaggal.

Egyáltalában egész lelkével azon van Bence István, hogy minél szélesebb távlatokat nyisson olvasói előtt, s hogy minél igazibb mestereivé váljunk mesterségünknek. A gazdag és értékes tartalom kivül ez a tiszteletre-méltó igyekezet s a könyv minden sorát átható erős tárgy- és hivatásszeretet teszi becsessé ezt a munkát.

A fentiekből az is kitészik, hogy a szerző megállapításaival egyet-értünk, szándékait helyeseljük. Csupán egy-két esetben más a felfogásunk. Ugy gondoljuk például, hogy a mai magyar-tanár alakját egy kissé pesszimista felfogással rajzolta meg.

Szerinte az első osztályban „heti egy órában tanítjuk a nyelvtant és a helyesírást, heti egy órát áldozhatunk a beszéd és a stílus tanítására“. A mi tapasztalatunk szerint az első osztály meglehetősen nagy nyelvtani és helyesírási anyagát csak túlterheléssel végezhetni el heti egy órában. A bajon úgy is segíthetünk, ha csak minden második héten fordítunk teljes órát a beszéd és a stílus tanítására; máskor pedig megelégszünk a nyelvtani vagy az olvasmányi órák elején végzett öt-tízperces beszéd- vagy stílusgyakorlattal.

Bence azt állítja: „A legtöbb gimnázista úgy kerül ki az iskolából, hogy nem tudja gondolatait értelmesen és rendezetten elmondani, mert mindent gyakorolt, csak ezt nem“. Mi nem tudjuk ennyire elmarasztalni a gimnáziumot.

Szerinte „a dolgozatban sohase a tartalmat nézzük elsősorban, hanem a formaadást“. Mi így gondoljuk: minél inkább közeledik a tanuló a legfelsőbb osztályokhoz, annál jobban kell törődnie a tartalommal is.

A fogalmazástanításról szólva helyesli Szabó Ferenc eljárását, ha az első osztály színvonala igen alacsony. Szabó az első félévben nem irat igazi dolgozatot, csak másolatot és szövegeket mond tollba. Az egész időt arra használja fel, hogy gondolkodni és beszélni tanítja tanítványait. Minket az osztály alacsony színvonala sürgetni szokott, hogy minél előbb megkezdjük az írásban való fogalmazástanítást.

Úgy véli: „Igen helyes a következő órai számonkérésbe felvenni a vers kifejező felolvastatását; van olyan fokmérője a tanuló készségének, mint a diárium alapján adott beszámoló“. A gondolat első fele nem rossz; abban azonban kételkedünk, hogy a kifejező felolvasás egymaga megbízhatóan mutathatja a növendék készségét.

Kétségtelen, hogy a mult tanulmányozása túlteng magyar-tanításunkban. Mégis valamelyest bántja fülünket, hogy az irodalmi prezentizmus olyan éles hangon követeli jogait, mint ahogy a 116. lapon teszi.

Az imént mondottak természetesen mit sem vonnak le ennek a tartalmas, tanulságos, közvetlen hangon megírt, végig érdekes könyv értékéből.

Busák Béla

A Katolikus Tanügyi Főigazgatóság évkönyve az 1942—43. iskolai évről.
Budapest, 1944.

Nehéz szívvel olvasunk arról, hogy a háborús gondok-bajok nagyon megnehezítették az 1942—43. év nevelő munkáját. Önkéntelenül a ma még súlyosabb helyzetére gondolunk, — de másrészt a fájó érzést enyhítheti is az 1942—43-as példa: amint akkor bátran, bízva és kitartóan dolgozott minden irányító és nevelő kartárs, hogy az eszményi célokhoz a zavaros időkben is közelebb jussanak, úgy — vagy még úgyabban — kell védenünk ma is az ifjúság lelkét-testét.

Az *Évkönyv* egy érdekes szervezeti újítást jelent be: 1943—44-től kezdve a katolikus polgári iskolák is a Kat. Tanügyi Főigazgatóság alá tartoznak, tehát a tanügyi közigazgatás immár teljesen kiépült. Az 1942—43. év sokatmondó adatai közül minket főként a fiú- és leánygimnáziumok statisztikája érdekel. Ime, néhány jellemző szám: a 39 kat. fiú- és leánygimnáziumban (új a szabadkai városi r. k. gimn.!) 780 + 355 tanár működött; köztük 509 + 155 a rendi, 438 + 134 a világi tanár. Az osztályozott tanulók száma 16.000 + 5395; az előzőből 45,5% kitűnő, jeles vagy jó, 41,6% elégséges elömenetelű, a leányiskolai tanulók között ez az arány még jobb 57,2, ill. 36,9%. Az érettségi vizsgálatokon 1341, ill. 423 tanuló kapott bizonyítványt; kitüntetéssel 11,5—16,8%, jelesen 12,3—13,5%, jól 33,5—33,9%, egyszerűen érettség 32,9—31,5%. (Véglegesen mindössze egyetlen egy leánytanuló bukott meg.)

Sokkal nehezebb röviden beszámolnunk arról a sokoldalú nevelésről és oktatásról, amely ezt a nagyon kedvező eredményt előkészítette és biztosította. Az *Évkönyv* részletesen foglalkozik a vallásos, hazafias, szociális, értelmi, esztétikai, testi nevelés menetével, beszámol az egyes évkönyvek alapján az év nehézségeiről és ezek legyőzéséről, az évközi módszeres munka külső eszközeiről (órávázlat, tanmenet, óralátogatás stb.). Így értjük meg az iskolákban liktető munkát. Az új tanterv első érettségijéről az *Évkönyv* — helyesen — nem mond bírálatot, egyébként azonban nem hallgatja el pl. a magyar tanítással kapcsolatos nehézségeket sem. Gazdag részek foglalkoznak természetesen a többi iskolafaj kérdéseivel, eredményeivel is, s bár ezidén hiányzik a szokásos továbbképző tanfolyam előadás-sorozata, az *Évkönyv* most is értékes, színes anyagot tárt a pedagógusvilág elé.

Techert József dr.

Honvéd Műsorkönyv. (Beszédek, versek, kis színdarabok. — Bp., 1944. 304 l.)

A Vitézi Rend Zrínyi Csoportja (Bp., VIII., Reviczky-u. 4/b.) a nemzeti katonás szellem ápolásának és fönntartásának szolgálatának egybe akarja forrasztani egész ifjúságunkat a jól bevált elv alapján: akié az ifjúság, azé a jövő! Mindig fontos volt nemzetünk életében a katonás szellem, de főleg ma fokozottan szükségünk van rá. A magyar sors nem pihenő, élvező élet! Sorsunk vonala akkor mutatott hullámvölgyet, mélységet, amikor a férfias helytállás szelleme ellanyhult. Éppen azért még szórakozásunkat is a nemzeti összetartozás szellemének kell irányítania. Ezen a téren, a katonás Zrínyi-szellem öntudatosítása terén tesz jó szolgálatot ez az érdemes gyűjtemény. Három nagyobb csoportban nyújt értékes anyagot: 1. hazafias szellemű beszédek nemzeti ünnepekre és ünnepi évfordulókra, 2. építő szellemű költemények, 3. színdarabok (történeti színjátékok, falusi életképek, dalos és tréfás játékdarabok). A függelék gyakorlati tanácsokat ad a rendezőségnek komoly vagy mulattató műsor összeállítására, sőt a színpadi mesterség nehézségeinek leküzdésére is. A munka célja így elsősorban gyakorlati. Igen jó hasznát veszik főleg olyan vidéki helyeken, ahol alkalmas műsor összeállítása akadályokba ütközik.

Németh Béla.

Écsy Ö. István dr.: Pálóczi Horváth Ádám „Holmi“-jának IV. darabja. (A „Csurgói Könyvtár“ XVIII. kötete. 1942. 98 l.)

Nagy igazság az, hogy minél fejlettebb a vidéki városok kultúrája, annál erősebb, mélyebb az ország művelődési állapota. A Dunántúl egyik régi, patinás kulturhelye Csurgó, ahol már másfél század óta érdemes

munka folyik. Ennek a csöndes, értékes szellemi életnek újabb beszédes tanúja a „Csurgói Könyvtár“ 18 száma. Ha minden vidék művelődését ilyen képekben dolgozzuk majd fel, akkor szép feladat lesz az országos kultúrkép megírása. A könyvtár 18-ik száma P. H. Á. vegyestartalmú írásait közli (versek, levelek stb.). Ezeket 150 évvel ezelőtt akarta a költő közzétenni „Holmi“-jának IV. köteteként, de nem valósíthatta meg tervét. Most, amikor a gimnázium főnállásának másfél százados évfordulóját ünnepelte, a költő kézírataiból megjelentették vegyes írásait s ugyanakkor a Csokonai-ligetben emlékművel örökítették meg a nevét. A kötet a poéta írásain kívül tartalmazza rövidre fogott életrajzát, méltatását, Somoggyal való kapcsolatának részletezését, végül a rávonatkozó irodalom adattárát. *Ecsy Ö. István* dr., a csurgói ref. gimnázium tudós tanára, a pécsi tankerület tanulmányi felügyelője érdemes munkát végzett P. H. Á. munkásságának tömör ismertetésével s a kéziratok írások sajtó alá rendezésével. A poéta nevét eddig főleg gyűjtött és saját szerzeményű dalai tartották fenn. Most irodalmi alakja értékes új vonásokkal bővült ennek a kötetnek a megvilágításában.

Németh Béla.

BEKÜLDÖTT KÖNYVEK.

Hankiss János: A népműveléskutatás tudományos feladatai. Bp. 1944. — *Ország-h László*: Shakespeare. Bp. 1944. — *Gauder Andor*: A mesterséges segédnyelv és az új nyelvtudomány. Bp. 1944. — *Bíró Vencel*: Erdély története. Kolozsvár, 1944. — *Lovas Rózsa*: A magyar impresszionista költészet stílusformái. Bp., 1944. — *Nemzetnevelők könyvtára: Buday Lajos*: Szemléltető rajzok a népiskolában. *Kmetykó János* és *Misángyi Ottó*: Népiskolai testnevelés. v. *Péterfy Károly*: A kötelező katonai szolgálat népnevelő értéke. *Faragó Ferenc*: Népünk egészsége. *Várkonyi Hildebrand*: A gyermek és környezete.

TAGDÍJNYUGTÁZÁS

— 1944. március—április hónapokra.

1945/46. tanév á 8 pengő: Karl János;

1944/45. tanév á 8 pengő: Karl János, Korsányiné Mohácsy Ibolya; — á 4— P: Mester István, Papp Zoltán, Tartia Margit; á 2— P: Tóth Magda.

1943/44. tanév á 8— P: vitéz Árvay Ede, Baitz Károly, Barabás Sarolta, Barkász Lajos, Barna Béla, Bede István, Benisch Arturné, Benke Andor, Benkőczy György, Bogyay Attila, Budaméry Béla, Bury-Pravotinszky Vilmosné, Corradi Gyuláné, Csapkay Sándor, Dobóczy József, Erdős Tivadar, Fehér Géza, Ferencz Ferenc, Fodor Erzsébet, Fuderer József, Garda Samu, Geiger Edit, vitéz Ghymes Béla, Haerter Ádám, Halász Gyula, Hofbauer Róbert, Horváth János, Jelitai József, Jenny Ilona, Jóbai János, Juhász Pál, Karl János, Kecskés Anna, Kékesy János, Killyéni Imre, Kisbán Emil, Kiss László, Koháry Istvánné, Koppe Etelka, Krezta Teréz, Kunszery Gyula, Losonczy Lajos, Lovas Rezső, Lukács Gáspár, Mayer Péter, Masznyik Zoltán, Maurer Jenő, Márkus Artur, Mészáros Margit, Mitnyán László, Mogyorósy Anna, Molnár Tibor, Nagy Ferenc, Nagy Imre, Nagy Károly, Nádas János, Nelky István, Olajos Pál, Opperl Jenő, Orbán Ferenc, Partl Ernő, Peczina Endre, Peller Mihályné, Petényi Oszkárné, Petneházy Szabolesné, Petrusz János, Pfisterer Miklós, Piros Kálmán, vitéz Polgáry István, Puhf Ferenc, Rorák Imre, Sárkány József, Schocket Ödön, Schramm Béla, Schwirián József, Somogyi Antal, Somogyvári Ferenc, Stoiber Ottó, Strada Ferenc, Szabó M. Erika, Szelezcky Mihály, Szepesi Brunó, Szepessy István, Székely Károly, Sztankovics Józsefné, Szűts Pál, Temesi Máttyás, Valkovszky Erzsébet, Varga Szilárdné, Velkey János, Vengláricsik Ferenc, Vozáry Katalin, Vörös István, Zayzon Ferenc. —

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dr. HAJDU JÁNOS.

45.705. — Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. (Felelős: Thiering Richárd.)

à 6.— P: Dobránszky Ede, Feley Lóránd, Fördös László, Kelemen Gyuláné, Kovács Miklós, Kozma Gabriella, Lersch Ernő, Szabó József, Tartia Margit.
 — à 5.— P: Alpár Gyula, Ádám Karola, Bacsa Mária, vitéz Bakonyi László, Balsay Mária, Bató Józsefné, Bentzik Mihály, Bors Vince, Borsi Tivadar, Derényi Mária, Devich Andor, Für István, Jármay Józsefné, Katona Anna, Kelemen Aurélné, Kovácsné Vashegyi Margit, Könyves Edit, Littomericzky János, Magyar Ágnes, Musolin Béla, Müller Angéla, Novelly Elza, Pelle Lászlóné, Pogány Erzsébet, Temesváry Irma, Ujvári Pálné, Zobory Istvánné.
 — à 4.— P: Bablóna Gyula, Bárány József, Belyánszky Milica, Boros Ferenc, Borsai Károly, Boskov Zsivanné, Csató Béla, Csinády István, Csiplics Bogdán, Csóka Lajos, Citronyi Jenő, vitéz Doroghy Ferenc, Duray Kálmán, Fábíán Gyula, vitéz Fehérváry Dezső, Foltényi Lidia, Frick József, Gaál János, Gábríel János, Gulyás János, Halász Viktor, Hoffer András, Hvála Máriusz, Jeanplong József, Kalmár Ilona, Kaszab Andor, Kaszás Vilmos, Keresztury György, Keresztury Kálmán, Kóbor Vilmosné, Komlósi Ágoston, vitéz Kondor József, Kopp Tibor, Kovács-Sztriko Zoltán, Laborezy Aladár, Lehoczky Lászlóné, Létics Péter, Lóska Károly, Lőrík János, Mayer Á. Iván, Mihályi Bálint, Nagy József, Néder Gyula, Nyul József, Olbrich László, Orbán Lajos, Palkó István, Pável Ágoston, ifj. Petrován Oszkár, Petrovics Milán, Péterfia Zoltán, Pitzl György, Pókos Ferenc, Polgár Endre, Pongrác István, Pösze Lajos, Radvány Lajos, Schummer Szilárd, Sipos Lajos, Surányi Károly, Szabó István, Szentkuty József, Szepsy József, Szénfy Zoltán, Szüts Iván, Takács István, Varga Zsigmond,

(Folytatjuk.)

Tasnády Károly pénztáros.

TAGTÁRSAINK KÖNYVKIRAKATA.

Az Országos Középiszkolai Tanáregyesület kiadásában, a Vallás- és közoktatásügyi minisztérium támogatásával megjelennek a

PEDAGÓGIAI SZAKKÖNYVEK.

Szerkeszti: dr. Dékány István egyetemi ny. r. tanár.

Még kaphatók:

1. köt. **Pedagógiai elvek.** (Bevezetés a nevelői gondolkodásba.)
Írta: dr. Dékány István egyet. ny. r. tanár. 2. lényegesen bővített kiadás. 128 l. .... Ára 3'60 P
- 2/a. köt. **Az oktatás elmélete.** Írta: dr. Prohászka Lajos egyet. ny. r. tanár. 244 l. .... Ára 9'— P
8. köt. **Elemi mennyiségtan magasabb szempontból.** Írta: dr. Veress Pál egyet. c. ny. rk. tanár. 179 l. .... Ára 20'— P
9. köt. **A magyar nyelv és irodalom tanítása.** Írta: dr. Bence István gimn. tanár, tanulmányi felügyelő. 143 l. .... Ára 20'— P

Egyesületünk tagjai az egyes köteteket 50%-os, a 8-at, a mennyiség-tani szedés drágasága miatt, 25%-os engedménnyel kapják s a pénz beküldésével csekklepon rendelhetik meg a Középiszkolai Tanáregyesület pénztárosánál, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 4.

MACHER REZSŐ

SPORTÁRU SZAKÜZLETE

Csak: IV., VÁROSHÁZ-UTCA 8.

(Vármegyházával szemben.) Tel.: 184-525.

Tennis, football, kézilabda, atletikai, vívás, hockey, box, turisztika, téli sportcikkék
tornaszerek stb. ♦ Sportfelszerelési cikkek nagy raktára ♦ Tennis racket hűrozó műhely

D Ö R E N B É L A

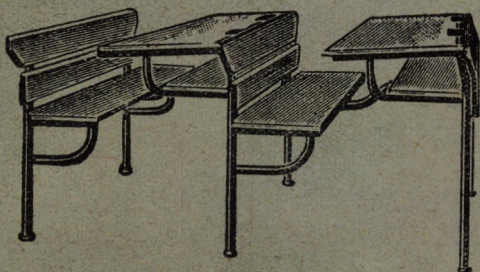
iskola-, óvoda- és tornatermi berendezések gyára

Budapest XIII, Dévényi-út 20-22

Alapított 1891

*

Korszerű
törhetetlen
csőpadok

ÁRJEGYZÉK, KÖLTSÉGVETÉS INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Telefon: 490-767, 298-409

KORSZERŰ TANSZEREK ÉS TANTERMI BERENDEZÉSEK

MARXTON

MARX FERENC

MŰSZAKI ÉS KINOTECHNIKAI SZAKÜZLET

BUDAPEST V,

VÁCI-ÚT 18.

TELEFON: 122-110.